19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ލ މަރުކަޒީ ކޮމިޓީ ގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން
9 އޭޕްރީލް 2020
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ޓީމްސް މެދުވެރިކޮށް
ފެށުނު ގަޑި: 13:00

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ ހުޅުމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ނިޔާޒް{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންނަކީ އަޅުގަނޑުގެ
އިތުރުން ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް، ގައްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު
ޒާހިރު، މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ފަލާޙު، ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒް، އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު. އާދެ! ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް
ވެސް މަރުޙަބާ. މީގެ 5 ވަރަކަށް ދުވަސްކުރިން އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާގޮތުގައި ވެއްޖެއްޔާ އާދިއްތަ ދުވަހު
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަވާލުކޮށްފައި އޮތް މަސައްކަތަށް، މަސައްކަތް
އޭރު އެކުލަވާލެވުނު 5 މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީއަށް ހަމަ އެވަނީ ހަވާކުރެވިފަ. އަދި އެ މަސައްކަތް ވަރަށް ފުރި ހަމައަށް
ގެންދަވާ މިހާރު މި ވަނީ އެ ކުޑަ މަސައްކަތް ނިންމާ ރިޕޯޓް އެކުލަވާލާފަ. ދެން މީގައި އެންމެ ފަހު މި ރިޕޯޓް
އެންޑޯޒްކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭނީ މި ކޮމިޓީގައި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އޭގެ ކުގައި އަޅުގަނޑަށް މި
ރިޕޯޓުގައި ފަހަގަވާ އަދި މި ރިޕޯޓަށް އޮންނަންޖެހޭ ބައެއް ބަދަލުތައް ހުރި ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވެނޭ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ހިއްސާކޮށްލާނަން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި ރިޕޯޓުގައި މަސައްކަތްކޮށްފައި އޮތް ގޮތް ރަނގަޅު.
އަދި ފާހަގަކޮށްފައި އޮތް ކަންތައްތައް ވެސް ރަނގަޅު. އަދި ރެކޮމަންޑޭޝަން ވެސް ރަނގަޅު. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއީ އާންމު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީތަކުން މި ލިޔާ ރިޕޯޓާ ތަފާތު ގޮތަކަށް އެ ރިޕޯޓު
މުހިންމު ކަމެއް އެއީ މި ހާލަތާއި ވަގުތަށް ބަލާއިރުގައި. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މި މަސައްކަތް
ހަވާލުކުރެއްވިއިރުގައި ވެސް ޚާއްޞަކޮށް އޮތް ވަކި ގޮތަކަށް މި ރިޕޯޓް އަމާޒުވާންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް
ފާހަގަކުރެވިފައި އޮތް ކަންކަން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ހައްލުކޮށްގެން މިހާރު މިހުރި ކަންކަން މިހާރު މި ހުރި
ޕޮއިންޓްތައް އެ ފޯމެޓަށް ބަދަލުކޮށްލައިގެން އައު ގޮތަކަށް ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރުމަކީ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ކަމެއް ކަމުގައި
ދަންނަވަން. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއީ މަސައްކަތް ހަވާލުކުރިއިރުގައި ދެއްވާފައި އޮތް
ހަތަރު ކަމެއް މިއީކީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަވާލުކޮށްފައި އޮތީ 3 މަސައްކަތް. މައްސަލައެއް ނެތް، އެކަން އެންމެންނަށް
ވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެންމެންނަށް ސާފު. އަދި މަސައްކަތްކުރެވުނީސް ހަމަ އެގޮތަށް. އެގޮތުން ސަރުކާރުން ރާވާ
ހަރާކާތްތަކުގައި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ކަންކަން ހިންގުމުގެ އުސޫލު ކަށަވަރުވާކަން ޔަޤީންކުރުން، ސަރުކާރުން ހިންގާ
ކަންކަން އެ ނިޒާމު ހިންގާނެ އުސޫލުތަކުގެ ލަފާ ދިނުން. އާދެ! މި ޕޮއިންޓަށް. މި ޕޮއިންޓުގެ ދަށުގައި އަޅުގަނޑަށް
ވެސް ފެނޭ މި ޓޭބަލް ފޯމެޓަކަށް މި ގެންނަން. ގެނެއްސަ މިއީ އެ ޕޮއިންޓް ޖަހާފައި އެއާއި ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރުން
1

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
މިހާތަނަށް ހިންގާފައި ހުރި ކަންކަމަކީ ކޮބައިކަން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ސާފުހެން. އެލް.ޖީ.އޭއިން ދެއްކެވި ވާހަކަ ވެސް
އަޅުގަނޑު އަޑުއެހިން. ފުރަތަމަ މި ޕޮއިންޓުގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެލް.ޖީ.އޭގެ ވާހަކަ ކަންނޭނގެ ގެންނަންޖެހޭނީ.
އެ ކަންކަން ކުރުމުގައި ވެސް މިއީ 3 މަރުޙަލާއެއް އޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވުނީ އެ ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަތަކުން.
މިސާލަކަށް މި ވަގުތުގެ ހާލަތުގައި މެޑިކަލް ރެސްޕޮންސަށް ރަށްރަށުގައި އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތަކަކީ ކޮބައިތޯ އިނގޭތޯ.
ދެން އޮތީ ދެވަނަ މަރުޙަލާ. ހާލަތުން އަރައިގަތުމަށް ކުރާ މަސައްކަތަކީ ކޮބައިތޯ؟ އެކަމުގައި އެ ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރެއްވީ
މި ވަގުތުގެ ހުރިހާ ފޯކަސްއެއް އޮތީ މި މިހާރު އޮތް ހާލަތުން އަރައިގަތުމަށް މި ކުރާ މެޑިކަލް މަސައްކަތެއްގެ ގޮތުގައި
ނުވަތަ މިއީ ހަމައެކަނި ކޮންޓްރޯލްކުރުމާއި މި ބައްޔެއް ޖެހިއްޖެނަމަ މީހުން އިވެކުއޭޓްކުރާނެ ގޮތާއި އައިސޮލޭޓްކުރާނެ
ގޮތާއި ކަރަންޓީނުކުރާނެ ގޮތާއި އެ މީހުންނަށް ފަރުވާދޭނެ ގޮތާއި އަދި އެއަށްފަހު ދޭންޖެހޭ ކޮމެންޓްރީ ސަޕޯޓެއް
ދިނުމުގެ އިންތިޒާމެއް ކަމަށް މީގައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެކަންކަން ފާހަގަކުރަންވީ. ފާހަގަކޮށްފައި އޭގެ ތެރޭގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅުކުރަން ފެންނަނީ ކޮންކަމެއްތޯ ދެން އަންނަ ކޮލަމްގައި ރެކޮމަންޑޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި
ފާހަގަކޮށްލަން ރަނގަޅު. ދެން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި މެޑިކަލް ވާހަކައެއް މި ދައްކަނީ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މެޑިކަލް ޕްރޮފެޝަނަލުން ނުވަތަ ވަރަށް މި ޓެކްނިކަލް ޓީމަކުން ކުރާ މަސައްކަތަކަށް މި
ކޮމިޓީއިން މާބޮޑު ރެކޮމަންޑޭޝަނެއް އެ އެބައިގައި ނުދެވިދާނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް، ހާލަތުން
އަރައިގަތުމަށް ކުރަނީ ސަރުކާރުން މި ވަގުތުކުރާ މަސައްކަތްތޯ ؟ ކޮބައިތޯ އެއީ އެއީ ދެވަނަ ބައިގައި. އެބައިގެ ތެރޭގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މިހާރު ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިދާނެ. މިހާރު ކަމެއްކުރަން
ސަރުކާރުން ރާވަފައި އޮތިއްޔާ އެކަމަކާއި ނުކުރަންޏާ ނުކުރާ ކަމާއި ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަ ގޮތުގައި
އެކަންކުރާނެ ގޮތް. ދެން އަދި އިތުރު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި 3 ވަނަ ބައެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މެދު ރާސްތާގެ
ޕްލޭނަކަށް ރެކޮމަންޑޭޝަން ދެވިދާނެ ކަންނޭނގެ މި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެބަދައްކާ
ދަނޑުވެރިކަމުގެ ވާހަކަ. މަސްވެރިކަމުގެ ވާހަކަ. އަދި އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ރަށްރަށުގައި ކުރެވޭނެ ބައިވަރު
ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ގޮތަކަށް މިއީ ރިޕޯޓުގެ ފޯމެޓް ބަދަލުކުރުމަކީ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ
ކަމެއްކަމުގައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެއީ ޚާއްޞަ ހާލަތެއް. ކުއްލިއަކަށް އެއްފަހަރާ ފުރަތަމަ މިއީ ބަލާބެލުމުން
މީހުންނަށް އެނގެންވާނެ އާނ މިއީ ކޮށްފައި އޮތް މަސައްކަތަކީ މިއީ ކަމާއި އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަވާލުކޮށްފައި އޮތީ
މީގެން އަޅުގަނޑުމެން ނެރެފައި އޮތް މި ނަތީޖާއަކީ އެއީ މިއީ މި އޮތީކަން. އެއް ފަހަރުން ފުރަތަމަ ޝޮޓުން، ފުރަތަމަ
މިއީ ބަލައިލާ ގަޑީގައި ފެންނަ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި ރިޕޯޓް އޮންނަން ފެންނަ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަވާތީވެ އަޅުގަނޑު
ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް ހުޅުވާލާނަން. އަނެއްހެން ރިޕޯޓް ބަރާބަރު. ގެންދިޔަ ގޮތް ވެސް
2

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރަނގަޅު. އަދި މި ކަމުގައި ތި ބޭފުޅުން ފާހަގަކޮށްފައި ހުރި ކަންކަން ވެސް، ރެކޮމަންޑޭޝަންސްތައް ވެސް ބަރާބަރު.
ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑު މި އެދެނީ ތަންކޮޅެއް ބަލާލަން ފަސޭހަ ލުއި ގޮތަކަށް މި ފޯމެޓް ބަދަލުކޮށްލުން. ހުޅުވާލާނަން
ފުރުޞަތު. ފުރުޞަތު ޖެއްސެވީމައި އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދޭނަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު
ޒާހިރަށް ފުރުޞަތަ ކަށް އެދިވަޑައިގެންފަ.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ވެސް ރިޕޯޓް ބަލާލިން. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ރިޕޯޓުގައި ހުރި ކަންކަން ހަމަ
ރަނގަޅު. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން އެހެން ކަމެއް މިއީ ޤައުމީ
ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގައި އެބަ މި މަޝްވަރާކުރަން ބިދޭސީންގެ ކަންތައްތައް. މިއީ ބިދޭސީން
މަދުކުރެވޭނެ ގޮތަކާއި ބިދޭސީން ތިބި އަދަދެއް ދެނެގަތުމާއި މިކަހަލަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ ދައްކަން.
އެގޮތުން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ މި ރިޕޯޓުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ރެކޮމަންޑޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި އިންނަން މި
ކައުންސިލުތަކުން މި ހާލަތުގައި މިހާރު ރަށްރަށުގައި ތިބި ބިދޭސީންގެ އަދަދު ސަރުކާރަށް ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކަށް މި
ހިއްސާކުރުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް މި ވަގުތު އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީ އެ ވާހަކަ މި ރިޕޯޓުގައި އިންކްލޫޑް،
އިތުރުކޮށްލުމަކީ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ކަމެއް ކަމަށްވާތީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ދެން އޭގެ އިތުރުން ތި ބުނި ގޮތަށް މި
ރިޕޯޓް މިއީ ފަރުމާކުރުމުގައި މި ޚާއްޞަ ހާލަތުގައި އެކަން އައިޑެންޓިފައިވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މި ރިޕޯޓް އިނުން އެއީ
މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ދެކޭތީ އަޅުގަނޑު މުޤައްރިރުގެ އެ ރެކޮމަންޑޭޝަނަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ
ދަންނަވާލާން. ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޒާހިރު. އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަދި އަޅުގަނޑުމެން އެކުލަވާލި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު
މުޙައްމަދު ވަޙީދު އެއްޗެއް ވިދާޅުވެދެއްވުމަށް.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކުރާ ގޮތުގައި މުޤައްރިރު ތި ފާހަގަކުރެއްވީ ހަމަ ވަރަށް
ރަނގަޅު ނުކުތާތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ދިޔަގޮތް ކުޑަކުޑަކޮށް ޚުލާޞާކޮށްލަން ބޭނުން. އަޅުގަނޑުމެން
އަސްލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ދުށީ މި މަސައްކަތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މި ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކޮށްފައި އޮތް
3

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
މަސައްކަތް ސަބް ކޮމިޓީއެއް ނަގައިގެން ހަވާލުކުރެވުނީ. އޭގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބިފައި އޮތް ވަގުތަށް
ވަރަށް ބޮޑަށް ބެލިން. އެކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ވީހާ ވެސް ކުރުކޮށް ގެންދިއުމަށް ޓަކައި ހަމައެކަނި ލޯކަލް
ގަވަރމެންޓް އޮތޯރިޓީއާ އަދި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާ ބައްދަލުކުރީ އަދި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާ ސީދާ ގުޅުންހުރި ދެ
ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ. ދެން އެހެނިހެން ވުޒާރާތަކާ މަޝްވަރާކޮށް ހަދައިގެން މިކަން ގެންދަންވެއްޖެއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްވާފައި އޮތް ވަގުތަށް އެކަން ނުވާނެތީވެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން އެގޮތަށް ގެންދިޔައީ. ދެން
މުޤައްރިރު ތިޔަ ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން މި މެޑިކަލް ކަންކަމުގެ ވާހަކަ އަސްލުގައި ރިޕޯޓުގައި ބޮޑަށް ފާހަގަނުކުރެވުނީ
މި ހާލަތުން އަރައިގަތުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތުގެ ވާހަކަ ސުރުޚީގައި އެގޮތަށް ގެންނަވާފައި އޮތީމަ ދެން ހަމަ
އެހެންވެގެން. އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން އެލް.ޖީ.އޭއިން ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ކިޔައިދެއްވީ ސަރުކާރުން މި
ގެންދަވާ މެޑިކަލް ކަންތައްތަކުގައި ހަމަ އެލް.ޖީ.އޭގެ ދައުރާއި އަދި ކައުންސިލުތަކުގެ ދައުރު ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި
އޮވެގެން ކުރިއަށްދާ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، މި ހާލަތުން އަރައިގަތުމަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތް ކަމަށްވާތީވެ
އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް ގެންދިޔައީ. ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކޮށްލަން މި ރިޕޯޓުގައި މި އޮތް ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން
އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި 5 ވަރަކަށް ޕޮއިންޓަށް ކުރުކޮށްލެވޭނެ މި ހުރިހާ ވާހަކައެއް. މި ދެންނެވީ ވަރަށް
ބޮޑަށް ގުޅުންހުރި އެއްޗެހިތަކެއް އެބަހުރި ގިނަ ޕޮއިންޓްތަކެއް ގޮތަށް އައިސްފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަވާ
ގޮތުގައި 3 ނުވަތަ 5 ވަރަކަށް ޕޮއިންޓަށް އަޅުގަނޑުމެން މިހިރަ ކަންތައްތައް މަދުކޮށްލެވިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ދެކެން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އަސްލު ސަބް ކޮމިޓީގެ ވިސްނުމަކަށްވީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން
ހުށަހަޅާ ފައިނަލް ހުށަހެޅުމެއް ނިންމާނީ މުޅި ކޮމިޓީގެ ފަރާތުންނޭ. އެހެންވެގެން އަވަހަށް ވަގުތަށް ނިންމާލަންވެގެން މި
ގޮތަށް ގެނެއްސަ މި އޮތީ. ދެން މި ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން އިދާރީމޭޒުގެ ބޭފުޅުންގެ ވަރަށް ބޮޑު
އެހީތެރިކަމާއެކީގައި އެ ބޭފުޅުންގެ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތުން މި ރިޕޯޓް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތައްޔާރުކުރެވުނީ.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާ ހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެބައޮތްތޯ އެހެން ބޭފުޅަކު ފުރުޞަތަކަށް ބޭނުންފުޅުވެލައްވާ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެންނަނީ މި ރެކޮމަންޑޭޝަނުގެ ތެރޭގައި ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރެއްވިހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަވާ ހުރިހާ ޕޮއިންޓެއް ނޫން 5 ވަރަކަށް ޕޮއިންޓް ނަގާފައި
އޭތި އަޅުގަނޑުމެން މި ބުނާ ގޮތަށް މި ރިޕޯޓް ފޯމެޓް ބަދަލުކޮށްލައިގެން ނެގުމުގެ މަސައްކަތެއް ކުރުމަށް މި ކޮމިޓީން،
މައި ކޮމިޓީން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒް.
4

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަވާލުކުރެވޭ މަސައްކަތަކީ ވަރަށް ސްޕެސިފިކް މަސައްކަތެއް.
އެއީ އާއިލާ އާއި ވިޔަފާރި، ކޮވިޑް19- އާ ގުޅިގެން އާއިލާގެ ވިޔަފާރިތަކަށް ކުރާ ނޭދެވޭ ބަދަލުތަކުން އަރައިގަތުމަށް
ހިންގާ ޕްރޮގުރާމް. ސަރުކާރުން ހިންގަން ރާވާފައިވާ ޕްރޮގުރާމްތަކާ ގުޅޭގޮތުން އަސްލު. އެއީ އެންމެ ބޮޑު މެންޑޭޓަކީ.
އެންމެ މުހިންމު ޕޮއިންޓަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު. މިއަށް އަސްލު އެޑްރެސްކުރެ ވެންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ޤަބޫލުކުރަނީ ވަރަށް. އެއީ އަދި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ސިޓީ ކައުންސިލާއި އަދި އެލް.ޖީ.އޭއާ ބައްދަލުކުރި ކުރުމުގައި
ވެސް އެ ދެފަރާތުންކުރެ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ނެތް އެއަށް އެއްވެސް ކަހަލަ ޕްލޭނެއް ނޫނިއްޔާ އެކަމާ ބެހޭގޮތުން
އެއްވެސް ކަހަލަ މަޢުލޫމާތެއް ހިއްސާކުރެވިފަކާއެއް ނެތް. އެ ބޭފުޅުންގެ އެއްވެސް ކަހަލަ ޕްރޮގުރާމްތަކާ ގުޅުންހުރި
އެއްވެސް ކަމެއް މި ކަމާ ގުޅިގެން ހުރި. އެހެންވީމާ، އަސްލު ޙަޤީޤަތުގައި އެ ވާހަކައަށް މީގައި އެޑްރެސްކުރެވެންޖެހޭނެ
ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ. އެކަހަ ލަ ޕްލޭނެއް ނެތް ކަމާއި އަދި ދެން ކޮމިޓީގެ ރެކޮމަންޑޭޝަން އެކަމާ ގުޅިގެން
ކުރަންވާ ކަންތައްތައް ހިމެނެންޖެހޭނެ ކަމަށް. އަދި މި އޭގައި ނެތުމަކީ އަދި ތަފާތުތަކެއް. އެކަމަކު ކޮމިޓީގެ ނެތްކަން
ފާހަގަކޮށް، އެކަހަލަ ޕްލޭނެއް ނެތްކަން ފާހަގަކޮށް އެއަށް އެޑްރެސްކު ރެވެންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން
އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެން ބޭފުޅަކު އެބައޮތްތޯ އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން. އެހެންވީމާ، ކިހިނެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްދާން ރާވަންވީ؟
މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އެބައޮތް ސަޖެސްޝަނެއް ދެއްވާފައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މިހުރީ
ފާހަގަކޮށްފައި ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން 5 ކަމެއް ނޫނިއްޔާ މި ވަގުތަށް އެންމެ މުހިންމު ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައި
އެއީ މުޅި ކޮމިޓީންދޭ ރެކޮމަންޑޭޝަން ކަމަށް ބެލުމަށް އަލުން ރިޕޯޓެއް ތައްޔާކުރުން.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުމުގެ އަމާޒު ކިޔާ ހެޑިންގއެއް އެބައިންދެއްތޯ މި ފޯމެޓުގައި. އެބައި ސަބް ކޮމިޓީއަކުން ނުލިޔެ.
އެބައި މައި ކޮމިޓީން ގޮތެއް ޑިސައިޑްކުރައްވާނެ ކަމަށް މި ބަލަނީ. މައި ކޮމިޓީން ކަމަށް ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުމުގެ އަމާޒު
އެ ބައި ފުރިހަމަކުރައްވާނީ.
5

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަވާލުކޮށްފައި އޮތް 3 ޕޮއިންޓް ޖަހަން އަނެކަތިކޮށްފައި އޭގެ އޭގެން ސަރުކާރުން މި ވަގުތަށް
ކޮށްފައި އޮތް ކަންތައްތަކާއި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ދޭ ރެކޮމަންޑޭޝަނާއި އޭގެ އަމާޒު އެގޮތަށް އެއް ފޯމެޓް
ބަދަލުކޮށްލީމަ ރަނގަޅެއް ނޫންތޯ؟ ދެން އެއަށް މިބުނާ 5 ކަމެއް އޭގެ ދަށަށް ގެނައިމަ ރަނގަޅުވާނެ ނޫންތޯ؟ ދެން
ކުރީގައި މިހިރަ ބައިބައި މަސައްކަތްކުރަން ގެންދިޔަ ގޮތާއި ބައްދަލުކުރި ބައްދަލުކުރުންތަކާއި ފާހަގަވި ކަންކަމާއި
އެކަންކަން ހަމަ މިހާރު މި ރިޕޯޓުގައި އޮތްގޮތަށް ބާއްވާފައި އެންމެ ފަހު ބައެއްގެ ގޮތަށް ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުންގެ ގޮތަށް
އެ ފޯމެޓަށް ބަދަލުކޮށްފައި 5 ވަރަކަށް ކަންކަން ހިމަނާފައި އެކަންކަން ކުރީމައި ރަނގަޅުވާނެ. ކިހިނެއްތޯ
ފެނިވަޑައިގަންނަވަނީ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިއަށް މިހާރު މި އޮތީ ޓޭބަލް އެބައޮތްތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެއީ ނޫންތޯ ހުށަހެޅުމަށްވާނީ؟ ނޫނީ ކޮމިޓީގެ ނިންމުން. ހުށަހެޅުންތޯ؟ ނިންމުންތޯ؟ އެއްވެސް ޚިޔާލެއް
އެބައޮތްތޯ؟ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އޭގެން ކޮންމެވެސް އެއްތަނަކަށް މި ބުނާ ޓޭބަލް ލާފައި އެގޮތަށް މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނާ
ހަވާލުކުރި މަސައްކަތާއި މި ސަރުކާރުން އެކަން މިހާތަނަށް ކޮށްފައި އޮތް ކަންތައްތަކާއި ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ
ރެކޮމަންޑޭޝަނާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒުވާ ފަރާތްތަކާއި އެ އަންނަ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ލީމައި ރަނގަޅުވާނެ ކަންނޭނގެ.
ފުރަތަމަ އެހެންވެއްޖެ ކަމަށްވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަންވާނެ އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން
ކޮބައިތޯ އަޅުގަނޑުމެން ޖުމްލަކޮށް ނަގާނެ ނުވަތަ މައި ރެކޮމަންޑޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި ނަގާނީ ކޮން ކަންތަކެއްތޯ؟ މިހާރު
އެބައޮތް 2 ،1. ގާތްގަނޑަކަށް ހުށަހަޅުއްވާފައި އެބައޮތް.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކުރީގެ މީޓިންގްގައި ވެސް
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
15 ކަންތައް ދެއްތޯ؟
6

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވިދާޅުވީ ކުރީގައި މީޓިންގ ކުރުކޮށްލާށޭ އެ ކަންތައްތައް. އެއީ މިސާލަކަށް ދަނޑުވެރިކަމުގެ ހުރިހާ ޕޮއިންޓެއް
އެކައްޗަކަށް ގެންނާށޭ. ދެން އަޅުގަނޑު ކުޑަކޮށް ބަލާލިއިރުގައި މިވާ ގޮތަކީ ދަނޑުވެރިކަމާއި ގުޅޭގޮތުން ވެސް އެކި
ޕޮއިންޓް ޕޮއިންޓް ގެނެއްސަ ހުންނާނީ. މިސާލަކަށް ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ބިންތަކުގެ ސާރވޭއެއް ހެދުން އެއް
ޕޮއިންޓަކަށް ގެނެއްސަ ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅޭ، މިހާރު ދަނޑުވެރިކަން ކުރާ ތަންތަނުގައި ދަނޑުވެރިކަން ނޫން އެހެން
ބޭނުންތަކަށް ކުރެވޭނަމަ އެ ތަންތަން ދިމާވާ އެހެން ޕޮއިންޓަކަށް ގެނެއްސަ ދެން ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން
ޓްރެއިނިންގ ދިނުން އެހެން ޕޮއިންޓަކަށް ގެނެއްސަ. އެގޮތުން ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅޭ އެކިއެކި ޕޮއިންޓްސްތައް އެކި
ޕޮއިންޓްސްގައި އެހެރީ ގެނެއްސަ މިހާރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަވާލުކޮށްފައި އޮތް މަސައްކަތި ޕޮއިންޓް އެކެއްގެ ކީކޭތޯ އޮތީ؟ ވިދާޅުވެދެއްވަފާނަންތޯ؟
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަސައްކަތު ޕޮއިންޓް އެކެއްތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަވާލުކޮށްފައި އޮތް މަސައްކަތް.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މަސައްކަތް. ސަރުކާރުން ރާވާ ހަރަކާތްތަކުގައި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގައި ކަންކަން ހިންގުމުގެ އުސޫލު ކަށަވަރުވާކަން
ޔަޤީންކުރުން. ސަރުކާރުން ހިންގާ ކަންކަން އެ ނިޒާމުން ހިންގާނެ އުސޫލުތަކެއްގެ ލަފާ ސަރުކާރަށް ދިނުން. އޭގެ
ތެރޭގައި ހިމެނޭނެ ނޫންތޯ ދަނޑުވެރިކަން ވެސް ސަރުކާރުން ހިންގާ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި؟ އެހެންވީމާ، އެކަން
ލާމަރުކަޒީ ގޮތުން ކުރުން ރަށްރަށުގައި ދަނޑުވެރިކަން ކުރެވޭނެ ނޫންތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
7

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ކޮބައިތޯ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ޚިޔާލެއް އެބައޮތްތޯ؟ މީގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރަން ބޭނުންވާ ހުރިހާ
މަޢުލޫމާތުތަކެއް މި ރިޕޯޓުގައި އެބައޮތް އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ މީގައި ތަންކޮޅެއް ފަސޭހައިން
ބަލާލަން ހުންނަ ރަނގަޅު ކުރު ރިޕޯޓެއް ގޮތުގައި ވެއްޖިއްޔާ ވަރަށް ރަނގަޅުވާނޭ. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު ވަޙީދު.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މިގޮތަށް ބައްދަލުވުން ބާއްވާތީވެ ވަރަށް ބޭފުޅުން ވާހަކަ ނުދައްކަވާ. ދެން އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑު ވެސް ދެވަނަ ފުރުޞަތަކަށް މި އެދުނީ. އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ދެން މީގައި ސެކްރެޓަރީ
މޭޒުން އާޝިޔާ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް އަސްލުގައި ދަނޑުވެރިކަމުގައި ވަރަށް ފުޅާކޮށް ވާހަކަދެއްކެވި މެންބަރުން އިނގޭތޯ.
އަޅުގަނޑުމެން އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމަކަށްވީ
ސަރުކާރުގެ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ހުށަހެޅުންތައް އެއީ ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ވުޒާރާތަކަކާއި ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ އޮފީސްތަކެއްގެ
ބައިވެރިވުން އޮވެގެން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ހުރި ކަންތައް ކަމަށް ދެކޭތީވެ އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް ބޭނުންވީ ވީހާ ވެސް
ބޮޑަށް ކައުންސިލުތަކުގައި މިދެންނެވީ ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ ހައިސިއްޔަތުން ކައުންސިލުތަކުގެ ބަސް މިކަމުގައި ހޯދަން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅާފައި މިހިރީ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މުޤައްރިރު
ފާހަގަކުރައްވާހެން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްދިޔަ ގޮތް ފާހަގަކޮށްފައި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ ކަންތައްތައް
އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންވީ ވީހާ ވެސް މަދުކުރެވޭތޯ؟ އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަވާލުކޮށްފައި އޮތް ތަރުތީބަށް
ކޮންމެހެންވާކަށް ނުޖެހޭ ކަންނޭނގެ. މިސާލަކަށް ލޯކަލް މާރުކޭޓާ ގުޅޭ ގޮތް ދެކޭގޮތް އެބައޮތް 2 ޕޮއިންޓެއް.
އަޅުގަނޑުމެން އޭގެ ހަމަ ޕޮއިންޓަކުން ޕޮއިންޓެއް ހުށަހަޅަން ކޮންމެހެން ޖެހޭ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގައެއް ނުކުރެވޭ
އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު ގޮތުގައި އެލް.ޖީ.އޭ އިން ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެ ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރެއްވީ މެޑިކަލް
ކަންކަމުގައި ކައުންސިލުތައް ބައިވެރިވުން އޮތެއް ކަމަކު ދެން ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ހަނަ ރާއްޖެ
ހުއްޓިފައި އޮތީ ކައުންސިލުތަކުގެ އިދާރާތައް މި ސަރުކާރު އޮތީ ބަންދުކޮށްފަ. އެހެންވީމާ، ކަންނޭނގެ އެހެން އެވަނީ
އެހެންނަމަވެސް، އަދިއަކު މި ހާލަތުން އަރައިގަތުމަށް ޓަކައި ކަންކަން ކުރާންވީ ގޮތެއްގެ އެއްވެސް ކަހަލަ އިރުޝާދެއް
އެކަމުގެ އެއްވެސް ކަމެއް ކުރެވެމުންދާ ކަމެއް އެލް.ޖީ.އޭއަކަށް ވެސް މާބޮޑަކަށް ސާފެއްނުވޭ. އަދި އެލް.ޖީ.އޭއިން ވެސް
އެއްބަސްވޭ އެކަމާ. އަޅުގަނޑު ހީވަނީ މި ހާލަތު މިދަނީ ޞިއްޙީ ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން މި ކުއްލި
ނުރައްކަލުގެ ހާލަތުގައި މުޅި ހުރިހާ އިރުޝާދުތަކެއް ހުރިހާ އިވެކުއޭޝަންގެ ހުރިހާ ކަމެއް ހިނގަންޖެހޭނީ
8

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
މަރުކަޒުވެގެން އެ ސަރުކާރުން އެކުލަވާލާފައިވާ ޓާސްކް ފޯސް މެދުވެރިވެގެން. އެހެންނަމަވެސް، މިދެންނެވި ރާއްޖެ
ހުއްޓުނަ ނުދީ އަދި އިޤްތިޞާދަށް މިއަންނަ ބޮޑެތި ލޮޅުންތަކުގައި އަދި އާއިލާތަކާއި ރަށްތަކަކަށް މި ދިމާވާ އެޗް.އޯ.ޑީ
ހީނަރުކަމުން އަރައިގަތުމަށް ޓަކައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކުގައި ކައުންސިލުތަކުގައި ދައުރުތަކެއް އޮންނަންޖެހޭ ކަމަށް
އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ހިނދުގައި، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ޖެހޭ ކައުންސިލުތައް ލައްވައި މިސާލަކަށް ސަރުކާރުން
ހުށަހަޅުއްވާފައި އެބައޮތް ސިޓިމިއުލަސް ޕެކޭޖުތަކެއް. އޭގެ ތެރެއިން ވެސް އެ ޕެކޭޖްތައް އޭގެ އެންމެ ޙައްޤުވެރިންނަށް
މިސާލަކަށް ފޯރާކަން ކަށަވަރުކުރުމުގައި ކައުންސިލުތަކުގެ ކޮންމެސް ދައުރެއް، ވަޒީފާ ގެއްލޭ މީހުން ދެނެގަތުމުގައި
ނުވަތަ ޖޮބް ސެންޓަރ މެދުވެރިކޮށް އެ ކަންކަން ހުށަހެޅުމުގައި ކައުންސިލުތަކުގެ ދައުރެއް އޮންނަންޖެހޭކަން
ކަށަވަރުކުރުން. މަސްވެރިކަމާއި ދަނޑުވެރިކަން މިސާލަކަށް ކުރިއަރުވާ ވާހަކަދައްކާއިރު އެކަން ކުރިއެރުވުމުގައި
ކައުންސިލުތަކުގެ ދައުރެއް އޮންނަންޖެހޭކަން ކަށަވަރުކުރުން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑަށް
މިއިން ފާހަގަވަނީ އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި 5 ޕޮއިންޓަކަށް ހެދޭނެ. އެއީ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން
ކައުންސިލުތައް ބައިވެރިކޮށްގެން މި ދަނޑިވަޅުގައި ކުރެވޭނެ ކަންކަން ދެނެގަތުމާއި އަދި އެކަމުގައި ކައުންސިލުތަކުގެ
ބައިވެރިވުން އިތުރުކުރެވޭނެ ހަރަކާތްތަކެއް ހިންގުން. ދެން އަނެއް ކަމަކަށް ވަޒީފާ ގެއްލިފައިވާ ފަރާތްތަކާއި އަދި
ނާޒުކު ހާލަތުގައި ތިބި ފަރާތްތައް ދެނެގަތުމާއި އެ ކަހަލަ ކަންކަން އެ ކައުންސިލު މެދުވެރިކުރުން. އަނެއް ކަމަކަށް އެ
ރަށު ފެންވަރުގައި ދަނޑުވެރިކަން ކުރެވެން ހުރި ރަށްރަށުގައި ދަނޑުވެރިކަމާ ބެހޭ ކަންކަން ހިންގައިގަތުމަށް ޓަކައި
ކައުންސިލު ދައުރު އިތުރުކުރެއްވުން. ގޭތެރޭގައި ކުރެވޭ ކަހަލަ ކަންކަން އުފެއްދުންތެރިކަން ކުރުމަށް ޓަކައި ކައުންސިލު
މެދުވެރިވެގެން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުން. މަސްވެރިކަން ކުރިއެރުވުން. މިގޮތަށް ގޮސް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތުގައި
5 ޕޮއިންޓަކަށް މީތި ކުޑަކުރެވޭނެހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ވަޙީދު. އެހެންވީމާ، ހުށަހަޅުއްވާފައި އެބައޮތް 15 ކަމެއް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، 15 ކަންތަކުގެ
ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން މިވަގުތުން މިވަގުތަށް ފާހަގަކުރާ ކަންކަމަކީ ކޮބައިތޯ ބެލުމަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރިޕޯޓު
ފޯމެޓު ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ސެކްރެޓޭރިއޭ ޓާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް
ގެންދިޔައިމަ ރަނގަޅުވާނެ ކަންނޭނގެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް.
ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
9

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަމެއް ހިއްސާކޮށްލާނަން ދެން ބޮޑު ކޮމިޓީގައި.
ދެން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނީ އެލް.ޖީ.އޭގެ ބޭފުޅުން ވާހަކަފުޅުދެއްކިއިރުގައި މާލޭގައި މިސާލަކަށް ސަރުކާރުން
އެޗް.ޕީ.އޭ އިސްވެ ނޫނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިސްވެ ހުންނަވާ މި ބާއްވާ މީޓިންގތަކުގެ އެ ބޭފުޅުންގެ
ރިޕްރެޒެންޓޭޝަން އެބައޮވޭ. ދެން ހަމަ އެހެން ހުރިހާ މުއައްސަސާތައް ގޮތަށް އެލް.ޖީ.އޭއަށް ވެސް އެ މީޓިންގތަކުގައި
ބައިވެރިވެވޭ. ދެން އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މި ހާލަތު ޑޮމިނޭޓު މި ކުރަނީ އެޗް.ޕީ.އޭއިން މުޅި ރާއްޖޭގައި.
ދެން އެގޮތުން ރާއްޖޭގެ އެކި ކަންކޮޅުތަކުގެ ހެދިފައި ހުރި ރަށްރަށުގައި ހެދިފައި ހުރި ރަށްރަށުގައި ހެދިފައި ހުރި
ޓާސްކު ފޯސްތަކުގަޔާއި އަދި އަތޮޅު ލެވަލްގައި ހެދިފައި ހުރި ޓާސްކް ފޯސްތަކުގައި މި ކައުންސިލުތަކުގެ ބައިވެރިވުން
އޮވޭ. އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިދެންނެވި ގޮތަށް މާލޭގައި ރެޕްރެޒެންޓުކުރާ ގޮތަށް އަސްލުގައި އެ
ދިމާލުގައި ވެސް އަތޮޅު ކައުންސިލު އަދި ރަށު ކައުންސިލުގެ ރެޕްރެޒެންޓޭޝަން މިއޮންނަނީ. ދެން މީގައި އަސްލު
ގާނޫނުއަސާސީގެ 230 ވަނަ މާއްދާގައި އެބަ އޮވޭ އިދާރީ ދާއިރާތައް ހިންގަންޖެހެނީ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ކަމަށް. އެއީ
ވަރަށް ބޮޑު ވާހަކައެއް އެ އޮންނަނީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިކަހަލަ ހާލަތެއްގައިވެސް އަސްލު އިމަރޖެންސީ
ޕްލޭންތަކެއް ހުންނަންޖެހޭނެ. ކައުސިލުތައް އަސްލު ޖެހޭނެ ޑޮމިނޭޓުކުރަން ރަށްރަށުގައި. މިހާރު މިވާގޮތަކީ ރަށްރަށުގެ
ކައުންސިލުތަކެއް ނޫން ޑޮމިނޭޓުކުރަނީ. އަދި ދެން މާލޭގައި ދެން މައި ސަރުކާރު ކުރިއެއް ކަމަކު ރަށްރަށުގައި އަސްލު
ކައުންސިލުތަކުން އަދާކުރަންޖެހޭ ރޯލު މިއަށްވުރެން ބޮޑުވާން ޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. ދެން ދެންމެގައި
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަޙީދު އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުގެ ކަނެކްޝަން މައްސަލަ ޖެހުނީ. ކުރިއަށް ވަޑައިގަންނަވާ.
ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
؟
ވަރަށް ގިނަ ވަގުތު އަޅުގަނޑު ފަށާލަންތޯ
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާ ފަށާ.
10

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ އަސްލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެލް. ޖީ.އޭގެ ވާހަކަ، އެލް.ޖީ.އޭގެ ދެ ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަތަކުން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދޭހަވީ އެލް.ޖީ.އޭ އެބަ ބައިވެރިކުރުވާ މި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ޓާސްކުފޯސްއެއް އެބައޮވޭތާ
މާލޭގައި. އެ ޓާސްކްފޯސްގައި އެލް.ޖީ.އޭ ޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް އެބައޮވޭ އެހެން މުއައްސަސާތައް ގޮތަށް. ދެން އަދި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނީ މި ހަމަ ރަށްރަށުގައި އަތޮޅު ލެވަލްގައި މިހުރި ޓާސްކު ފޯސްތަކުގައި ހަމަ މި އަތޮޅު
ކައުންސިލުތަކާއި ރަށު ކައުންސިލުތަކުން ވެސް އެ މީހުންގެ ރެޕްރެޒެންޓޭޝަން އެބައިނދޭ އިނގޭތޯ. އެއީ ދެން ހަމަ
ކޮންމެ ރަށެއްގައި ވެސް އޮންނާނެ އެކަހަލަ ކަމެއް ދިމާވެއްޖިއްޔާ މުއައްސަސާތައް ހިމެނޭ ގޮތަށް އެކުލަވާލަނީ ދެއްތޯ.
އެއީ މިސާލަކަށް މީހަކު ވަޒީފާއަކަށް ނަގަން ޖެހުނަސް ހުރިހާ އެންމެން އިންޓަވިއުކުރާއިރު އެ މުއައްސަސާތައް އެކުލެވޭ
ގޮތަށްތާ އެ އޮންނަނީ. ރަށްރަށުގައި އެގޮތަށް އެކަން އޮންނަނީ. އެކަމަކު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 230 ވަނަ މާއްދާގައި
އެބައޮވޭ 8 ވަނަ ބާބުގައި ރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ހިންގަންވާނީ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުންނޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
މިދަންނަވަނީ އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ވާހަކައެކޭ ޙަޤީޤަތުގައި ހުރިހާ ހާލަތެއްގައި ވެސް ކައުންސިލުތަކުގެ ދައުރު ވަރަށް
ބޮޑުވާންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާނީ. މިކަހަލަ ހާލަތްތަކުގައި ކައުންސިލު އަސްލުގައި ޑޮމިނޭޓުކުރަންޖެހޭނެ
ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު މިއިންނަނީ ހަމައެކަނި އެއްކަލަ ބުނީމަ ބުނާ ކަމެއް ކޮށްލާ
ކަހަލަ ރޯލެއް ކައުންސިލުތަކަށް މިއިންނަނީ. ދެން އެކި ކައުންސިލުތަކުގެ އެކި މަސައްކަތްތައް ކުރެވެމުންދާ ކަހަލަ
ވާހަކަތަކެއް ދެކެވުނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވިސްނޭ ބައެއް ކަހަލަ ކަންތައްތައް އެކި ދިމަދިމާލުން އައިއްސަ ހުރި
މަޢުލޫމާތުތައް އެލް.ޖީ.އޭއާ ހި އްސާކޮށްފައި. ދެން އެލް.ޖީ.އޭ ވެސް އެބަހުރި މަޢުލޫމާތުތަކެއް އެ މީހުން ވެސް އެބަ
އެއްކުރޭ، އަމިއްލައަށް އިސްނަގައިގެން އެލް.ޖީ.އޭގެ ފަރާތުން ވެސް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާ ވާހަކަ ވިދާޅުވޭ.
އެހެންނަމަވެސް، ކިހާވަރެއްގެ ކޯޑިނޭޝަނެއް ކަމެއް އެޗް.ޕީ.އޭއާ އެކީގައި މި ކަންތަކުގައި އޮތީ އަޅުގަނޑަކަށް
ސާފެއްނުވޭ އެހާ ރަނގަޅަކަށް. އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ އެހާ ރަނގަޅު ކޯޑިނޭޝަނެއް އޮތްހެނެއް. ދެން އެލް.ޖީ.އޭއަށް
މި ހާލަތުގައި ތިމަންނަމެންނަށް ވެސް ކޮންމެވެސް ކަހަލަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް އަމިއްލއަށް
ޤަބޫލުކުރެވިގެން އެގޮތަށް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނީ. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ދެން އަޅުގަނޑުމެން ލާމަރުކަޒީ
ކޮމިޓީއެއް އަލަށް މިފަހަރު 19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއެކީގައި އުފެދުނީ. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި
ކައުންސިލުތަކުގައި އޮންނަންޖެހޭ މިކަހަލަ އިމަރޖެންސީ ޕްލޭންތަކެއް ޙަޤީޤަތުގައި މި ޤައުމީ ނޭޝަނަލް
އިމަރޖެންސީތަކުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ޕްލޭންތަކެއް ވެސް އޮންނަންޖެހޭ. ކައުންސިލުތައް ޖެހޭ ޑޮމިނޭޓުކުރަން.
އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި.
11

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އޯކޭ ފާހަގަކޮށްލައިފިން. އަޙްމަދު ޒާހިރު ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފަ.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑަށް ވިސްނޭ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތަކީ ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު އެ
ފަންކްޝަން ކުރޭތޯ ބެލުން މި ހާލަތުގައި. ދެން މި ހާލަތުގައި ސަރުކާރުން ޚާއްޞަ ޕެކޭޖުތަކެއް ޚާއްޞަ ކަންތައްތަކެއް
ކުރަން މި ނިންމާފައި މި އޮތީ މި ދަނޑިވަޅާ ދިމާކޮށް ކުރަން ނިންމާފައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް. އިން ޖެނެރަލް އެވްރިޑޭ
ލައިފްގައި ކުރާ ކަންތައްތަކެއް ނޫން މިއީކީއެއް. ދެން ޚާއްޞަ ހާލަތެއްގައި ކުރާ ކަންތައްތަކެއްވީމަ މި ހާލަތުގައި މި
ކަންތައްތަކުގައި މި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ކަށަވަރުވޭތޯ؟ ކައުންސިލުތަކުގެ އިންވޯލްމެންޓަށް ކިހާވަރަކަށްތޯ އިންނަނީ
ބެލުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑަށް މި ރިޕޯޓުގައި ރެކޮމަންޑޭޝަނަކަށް އިންކްލޫޑްކުރަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ސަރުކާރުން
ކަންކަން ނިންމާއިރު އެ ކަންކަން ކުރާނެ ގޮތުގެ ޕްރޮސީޖަރއެއް ނޫނިއްޔާ ސްޓޭންޑަޑް އޮޕަރޭޓިންގ ޕްރޮސީޖަރއެއް
އެސް.އޯ.ޕީއެއް މިއާ އެއްކޮށް އިޝޫކުރުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭތީވެ އެ ވާހަކަ ހަމަ ހިއްސާކޮށްލީ.
އެއީ އޭރުން އެއްވެސް ބަޔަކަށް އޮޅިފައެއް ނޯންނާނެ އެ ކައުންސިލުގެ ރޯލަކީ ކޮބައި ކަމެއް، ސަރުކާރުގެ ރޯލަކީ ކޮބައި
ކަމެއް. ދެން ތިއްބެވި މީހުންގެ މިސާލަކަށް އިދާރާތަކުގެ ރޯލްތަކީ ކޮބައިކަން އޮޅިފައެއް ނޯންނާނެ. އެ ވަރަށް
ކްލިއަރކޮށް އޭރުން އެނގެން އިންނާނެ އެ ކައުންސިލުތަކުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތަކާއި ކުރާ ކަންތައްތަކާއި ހަމަ އެ
ކުރަން އޮތް ކަންތައްތަކާ. ކައުންސިލުތަކަކަށް ވެސް އޮޅިފައެއް ނޯންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ރެކޮމަންޑޭޝަނެއް އެގޮތަށް އިނުން ކަމެއް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މުހިންމު ކަމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާ
ނިންމުންތަކުގައި ޢަމަލުކުރާނެ އުސޫލެއް ކަނޑައެޅިފައި އޮތުން ކައުންސިލުތަކުން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތާއިގެން ކުރިއަށްދާނަން އިނގޭތޯ ތި ބޭފުޅުން ޚިޔާލާ އެއްކޮށް ދެން މިތަނުގައި
ދެކެވުނު ވާހަކައިން. އަޅުގަނޑުމެން ހިނގާތޯ ބަލަމާ ކޮމިޓީގެ ހުށަހެޅުނު 15 ހުށަހެޅުމެއްގެ ތެރެއިން 5 ހުށަހެޅުމަކަށް
ތިރިކޮށްލެވޭތޯ ބަލަން. ދެން އެންމެ ބޮޑަށް އަދި އެއަށްވުރެން އިތުރުވިޔަކަސް ކޮންމެހެން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ކަމެއް
ވެއްޖެއްޔާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފަހަރަކު ހުށަހެޅުމެއްގެ ވާހަކަ ކިޔަމުންދާނީ ދެން ތި ބޭފުޅުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ
12

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ އެއީ ކޮންމެހެނެއް އެ 5 ކަންތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމަނަންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ބަލައިފިއްޔާ ދެން
އަޅުގަނޑު މި ބުނާ ފޯމެޓަށް އޭގެ އަމާޒަކީ ކޮބައިކަމާއި އޭގެން ފައިދާ ވަނީ ކޮންކޮން ބަޔަކަށް ކަމާއި މި ކަންކަމާއި
އިންނަ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ފަހު ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާލަން. ފުރަތަމަ ކަމަކަށް މިއޮތީ ރަށްރަށުގެ އަމިއްލަ ވިޔަފާރިތަކަށް
ކޮށްފައިވާ ނު ރަނގަޅު އަސަރު ކައުންސިލުތައް މެދުވެރިކޮށް އެލް.ޖީ.އޭއިން ހޯދުމަށްފަހު އެ ފަރާތްތަކަށް ލޯނު ނަގައިގެން
ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް ގޮތަކުން ކޮށްފައިވާ ނުރަނގަޅު އަސަރުން އަރައިގަނެވޭނެ ގޮތް ހަމަޖައްސައިދިނުން. ކިހިނެއްތޯ
އަޅުގަނޑު ވޯޓަކަށްތޯ އަހަންވީ. ވަޙީދު އެއްޗެއް ވިދާޅުވެ ދެއްވަފާނަންތޯ؟
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ނުރަސްމީކޮށް ހަމަ ވާހަކަ ދައްކަމުން ދާންވީ ނޫންތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އިޢުތިރާޟުކުރާ މީހަކު ނެތިއްޔާ ކުރިއަށް ގެންދަވަން.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު މިސާލަކަށް ތި ވިދާޅުވި ކަންތަކުގައި މުޤައްރިރު އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ސީދާ އެލް.ޖީ.އޭގެ ބަދަލުގައި ކައުންސިލުތައް
މެދުވެރިކޮށް. ދެން އަނެއްކާ ކުދި ވިޔަފާރިތަކާއި އަދި ވަޒީފާ ގެއްލޭ ފަރާތްތަކާ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެ ހުރިހާ އޭގެ
ހިޓުވާ ހުރިހާ ފަރާތްތަކެއް ތި ޕޮއިންޓު ލެވޭނެހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން އެއް ކަމެއް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މި މަސައްކަތްކުރާއިރުގައި މަޖިލީހުގެ 15
ކޮމިޓީއަކުން އެބަ މަސައްކަތްކުރޭ. އެހެންވީމާ، މި ވިޔަފާރިތަކަށްވާ ގެއްލުމާއި އަދި ކުދި ވިޔަފާރިތަކާއި މެދުފަންތީގެ
ވިޔަފާރިތަކާ އަދި ބޮޑެތި ވިޔަފާރިތަކަށްވާ ގެއްލުމުގެ ދިރާސާއެއް ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީން ނުވަތަ
މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ވެސް ކުރާނެ. އެހެންވީމާ، ދެބައި މީހުން އެ އެއް މަސައްކަތަކަށް ދިއުމުގެ ބަދަލުގައި އެހެން
ކޮމިޓީއަކުން ކުރާނެ ކަމާއި ކުރަމުންދާ ނުވަތަ ކުރާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ބޮޑަށް ލަފާކުރެވޭ ކަންކަން
ދޫކޮށްލާފައި ދިއުން އޭރަށް ވެސް މީތި ކުޑަކުރުމަށް ފަސޭހަވެގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ.
13

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރޭގައި އެބަ ހިމެނޭ އެސް.އޯ.އީ އާއި މާލިއްޔަތާއި އިޤުތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި
ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތައް ލާމަރުކަޒުކުރެވިފައިވަނީ ކިހާވަރަށްތޯ ބެލުން ވެސް. އެ މިއަކު ނެތް އެ އެއްޗެއް ވެސް.
އަޅުގަނޑުމެން މި ޝީޓަކު ނެތް އެ އެއްޗެއް. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ހަދާފައި އިން އެހެން ޝީޓެއްގައި އިން އެ ވާހަކަ
ވެސް. އެހެންވެ، އަޅުގަނޑު ވެސް އެ ޕޮއިންޓު އިންކްލޫޑްކޮށްލާފައި...
ރިޔާސަތުން ވާ ހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެންވީމާ، އެއީ ފުރަތަމަ ޕޮއިންޓު. ދެން މީގައި އަޅުގަނޑު ކިޔަމުންދާނަން ދެން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ކަމެއްގެ
ވާހަކަ މި ބުނެލީ މި ޗޫސްކުރަމުންދާއިރުގައި މިގޮތަށް ބެލުން މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި ދެކޭތީ. ދެވަނަ ކަމެއް ގޮތުގައި
މިއޮތީ ދިވެހި ރާއްޖޭގެ އިޤުތިޞާދު ފަތުރުވެރިކަމަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން ރަށްރަށުގައި މަސްވެރިކަން
ކުރަމުން އަންނަ ފަރާތްތަކަށާއި ދަނޑުވެރިކަން ކުރަމުން އަންނަ ފަރާތްތަކަށް ދިމާވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތައް
ކައުންސިލުތައް މެދުވެރިކޮށް ބެލުން. އެބައޮތްތޯ މަޝްވަ ރާއެއް ޚިޔާލެއް؟
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް ދަންނަވާލަންތޯ؟ އެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ހަމަ ތީގައި ރަށްރަށުގައި އެކަންޏެއް
ނޫން. އަތޮޅު ލެވަލްގައި ވެސް ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމަށް ޓަކައި ކުރެވެން ހުރި އިންތިޒާމުތަކާއި އެއްޗެހި ބެލުމާއި މި
ވަގުތީ ގޮތުން ނަމަވެސް އެކަހަލަ އެކަން ކުރުމަށް ޓަކައި ހުޅުވާލެވޭނެ ފުރުޞަތުތަކަކީ ކޮބައިތޯ ބެލުމާއި އެގޮތަށް ހަމަ
ތަންކޮޅެއް ޖެނެރަލްކޮށް އެ ޕޮއިންޓު ގެންނަން. ދެން އެއާއެކީގައި ކުރީގައި މުޤައްރިރު ފާހަގަކުރެއްވައިފި އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ އެއްޗެހީގެ މައްޗަށް އަނެއްކާ މުޅި މަޖިލީހުން ރެކޮމަންޑޭޝަންތަކެއް
ހަދާނީ ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކޮންމެހެން އެހެން ކޮމިޓީއެއްގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހިމެނިދާނެ
ކަމަށް ކޮންމެހެން އަޅުގަނޑުމެން ދޫކޮށްލާނެ ކަމެއް ނެތް ކަންނޭނގެ. ރަށްރަށު ލެވަލްގައި ނޫނީ ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމެއްގެ
ވަހަކަދައްކާއިރު ހަމަ ރަށްރަށު ލެވަލްގައި ވެސް މިއަންނަނީ މައިގަނޑު އެއް މައްސަލަތަކެއް ކަންނޭނގެ. ދެން އޭގެ
އިޤުތިޞާދީ ސައިޑުން ތަންކޮޅެއް ތަފުޞީލުކޮށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެ ބޭފުޅުން އެކަން ބައްލަވާނެ. ދެން އެކަމަކު
14

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރިޕީޓުވާ އެއްޗެހި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މުޅި މަޖިލީހުން އެ އެއްކުރައްވާއިރުގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މަޖިލީހުން އަދި
ރިޢާޔަތްކުރައްވާނެހެން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެންވީމާ، ސެކްރެޓޭރިއޭޓުން ކިޔަމުން ދާންވީ ނޫންތޯ ޕޮއިންޓުތައް ފަހަރަކު.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެވަނަ ޕޮއިންޓުގައި މި އިންނަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤުތި ޞާދު ފަތުރުވެރިކަމަށް ބަރޯސާވުން ކުޑަކުރުމުގެ ގޮތުން
ރަށްރަށުގައި މަސްވެރިކަން ކުރަމުން އަންނަ ފަރާތްތަކަށާއި ދަނޑުވެރިކަން ކުރަމުން އަންނަ ފަރާތްތަކަށް ދިމާވެފައިވާ
ގޮންޖެހުންތަކަށް ކައުންސިލު މެދުވެރިކޮށް ބެލުން. އެއީ މިހާރު ކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކަށް. އަދި ބިންދޫކުރާ ވާހަކަ
އަންނަނީ އެހެން ޕޮއިންޓެއްގައި. އަލަށް ދަނޑުވެރިކަން ކުރާ ފަރާތްތަކަށް ބިންދޫކުރުން އެހެން ޕޮއިންޓަކަށް ގެނެއްސަ
މިހާރު ދަނޑުވެރިކަން ކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކަށް މިހާރު ދިމާވެފައިވާ ގޮންޖެހުންތައް ބަލަން އެޕޮއިންޓަށް މިއިނދީ
ގެނެއްސަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު މީގެން އަޅުގަނޑުމެން މިދޭ ރެކޮމަންޑޭޝަންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ސަރުކާރުން މިހާތަނައް ހިންގާ ކަންކަމަކީ ކޮބައިތޯ
އެ ވެސް އަންނަންޖެހޭނެ ނޫންތޯ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެބައި އެއިނދީ އެލް.ޖީ.އޭ އިން ވިދާޅުވިނޫންތޯ އެބައި އެމީހުން އެމަސައްކަތްވަނީ ހުއްޓިފައެވެ. ދަނޑުވެރިކަމާ އި...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވެޖިއްޔާ އެކަން ވެސް ފާހަގަކުރާނެ އެއް ނުން.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
15

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އެކަން އެލް.ޖީ.އޭގެ މީޓިންގ ގެ މަތީގައި އިންނާނެ އެ ޕޮއިންޓް. އެލް.ޖީ.އޭގެ މީޓިންގގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން ވަކިން އިންނާނެ މަތީގައި އެބައި އައިއްސަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަނޑު މިދެންނެވީ ފައިނަލް ރިޕޯޓް އަންނައިރުގަ އި އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހަޅާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން
ސަރުކާރުގެ މިހާރު މަސައްކަތްކުރާ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯއާ އިނގޭތޯ. އެ ހަރަކާތުން އަސަރުކުރާނެ ފަރާތްތަކަކީ ކޮބައިތޯ. އޭގެ
ފަހުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ރަނގަޅު ކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާ ހުށެއެޅުމާއި ކޮމިޓީގެ އަމާޒަކީ
ކޮބައިކަން ނެތްތޯ ބުނެދޭންޖެހޭނީ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޓޭބަލަކަށް ލާއިރުގައި އެގޮތަށް ދެއްތޯ ގެންނަންވީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެގޮތަށް. ވިސްނިއްޖެ ދެއްތޯ އަޅުގަނޑު މި ގާތްގަނޑަކަށް މި ބުނާގޮތް. އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކޮށްލާފައި
ސެކްރެޓޭރިއޭޓް އެ މަސައްކަތް ކޮށްލާފަ އި ތި ބޭފުޅުންނާ ހިއްސާކޮށްލީމަ އަޅުގަނޑު މި ބުނާ އެތި ބޮޑަށް ސާފުވާނެ.
އާނ، ވަޑައިންނަވާ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
3 ވަނަ ޕޮއިންޓް. ރަށްރަށުގައި ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމަށް އެ ރަށަކުން ލިބެން ހުރި ބިމުގެ ސަރަޙައްދުގެ ތަފާސް ހިސާބެއް
އެރަށުގެ ކައުންސިލުން ހަދައި އެލް.ޖީ.އޭއާ ހިއްސާކޮށް ވަގުތީގޮތުން ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމަށް އެދޭ ފަރާތްތަކަށް
ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް ބިން ދޫކުރުން. އެ ބިންދޫކުރާ ވާހަކަ މިހާރު އެ އަންނަނީ. ކުރިން އައި އްސަ އެއިނދީ
ދަނޑުވެރިކަން ކުރާ ފަރާތްތަކަށް ދިމާވާ ގޮންޖެހުންތައް ބެލުން. އެހެންވީމާ، ތަފާތު ދެ ވާހަކައެއް.
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙު ސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
16

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އަޅުގަނޑު، ކުޑަ އެއްޗެއް އެޑްކޮށްލަންތޯ. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ ކީއް ވެގެންތޯ ވަގުތީގޮތުން ދަނޑުވެރިކަން ކުރާ
މީހުންނަށް ބޭނުންވާ މީހުންނަށް އެ ކިޔަނީ. ހަމަ ވަގުތީ ކަނޑާލަންވީނުންތޯ އެ ތަނުން. ވަގުތީ ކަނޑާލާފައި ހަމަ
ދަނޑުވެރިކަން ކުރަން ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ދޫކުރީމަ ނިމުނީ ނޫންތޯ ދެއްތޯ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
4 ވަނަ ޕޮއިންޓް. ކާބޯތަކެތީގެ ރައްކާތެރިކަމަށް އިސްކަންދީގެން ދިވެހި އުފެއްދުންތަކާއި ހުނަރުވެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް
ޓަކައި އެލް.ޖީ.އޭ މެދުވެރިކޮށް ތަމްރީނުތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އެދެން ތަމްރީނުތަކެއް، އެލް.ޖީ.އޭ މެދުވެރިކޮށް
ތަމްރީންތަކެއް ކުރި އަށް ގެންދިއުން އެ ހަމަ ވަކި ޕޮންޓެއް ގޮތައް އެއިނދީ ގެނެއްސަ. -5 ބިމުގެ ދަތިކަމުގެ ސަބަބުން
އަމިއްލަ ރަށުގައި ދަނޑުވެރިކަން ކުރެވެން ނެތް ފަރާތަކަށް އެކަކަށްވުރެ ގިނަ މީހުންނަށް ދަނޑުވެރިކަން ކުރެވޭގޮތައް
ފަޅު ރަށްތައް ކުރު މުއްދަތަކަށް ދޫކުރުން. މިހާރު ކުރިން އައީ ރަށްރަށުން ބިންތައް ދޫކުރާ ވާހަކަ. މިހާރު އިންނަނީ
ފަޅުރަށްތައް ދޫކުރާ ވާހަކަ. އެހެންވީމަ، ތަފާތު ވާހަކައެއް ވީމަ ބޮޑަށް ސާފުވާނެތީ...
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙު ސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހިތަށް އަރަނީ މި ނުކުތާ ވެސް ކުރިޔާ އެއްގޮތައް ކުރު މުއްދަތަކަށް ދޫކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ފަޅު
ރަށްތަކުގައި އެކަކަށްވުރެ ގިނަ މީހުންނަށް ދަނޑުވެރިކަން ކުރެވޭ ގޮތައް އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުން ކަހަލަ ގޮތަކަށް
ގެންދަންވީނޫންތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން، އާދެ! ކުރު މުއްދަތަކަށް ނޫން ދެއްތޯ. ދެން ދޫކުރުމުގެ ބަދަލުގަ އި
އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެއްސުން.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް ދަންނަވާލާނަން އިނގޭތޯ. އި އްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙިސާން އެ ފާހަގަކުރެއްވި އަސްލު
ކަންވާންޖެހޭގޮތް. ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ނުކުތާއެއް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތައް ފާހަގަކުރީ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލި
ބަލާލުމުގައި ފާހަގަވީ ހަމަ ގާތްގަނޑަކަށް ހުރިހާ ރަށެއް މި ހުރީ ދޫކޮށްފަ އި އެކި ފަރާތްތަކަށް. އެކަމަކު ބައެއް
ރަށްރަށުން އަޅުގަނޑަށް ވެސް ގުޅާފައި އެބަ މަޢުލޫމާތު ދީފައި އެބަހުރި އެއްވެސް ކަމެއް ނުކޮށް ހުންނަ ރަށްރަށް
އެބަހުއްޓޭ އަދި މި ހާލަތުގައި މީކީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ގާނޫނީ ގޮތުން އެ ރަށްރަށް ވަކިކޮށް، ދާއިމީކޮށް
ދަނޑުވެރިކަން ކުރުމަށް އޮތް ފުރުޞަތެއް ނޫން ކަންނޭ ނގެ. މަޖިލިސް، މަޖިލިސް ބައި ގިނަ މެންބަރުން
17

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ބަޙުސްކުރެއްވިއިރު ފާހަގަކުރެއްވި ނުކުތާތަކުގެ އަލީގައި ރިސޯޓް ވަޒީފާއިން އަތްފޮޅާލާފައި އައިސް ކަމެއްނެތި ހުއްޓިފައި
ތިބޭ މީހުން ނުވަތަ ޓޫރިޒަމާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ކަންކަމުން ނުވަތަ މިކަމާ ގުޅިގެން ވަޒީފާ ގެއްލި ކުރާނެ
މަސައްކަތް ގެއްލިފައި ތިބި މީހުންނަށް ކައިރީގައި އޮތް ފަޅުރަށް ވަގުތީގޮތުން ނަމަވެސް ދެވެން އޮވެއްޖިއްޔާ މި
ހާލަތުގައި ފޯރުކޮށްދޭން. މިސާލަކަށް ދަނޑުވެރިކަން ރާއްޖޭގައި ކުރޭ. އެންމެ ގިނައިން ކުރަނީ ހަމަ މޫސުމީ
ދަނޑުވެރިކަން. އެއީ ކުރު މުއްދަތެއްގެ ދަނޑުވެރިކަމެއް. އަސްލުގައި އެ ވިސްނުމުގައި ކަންނޭނގެ އަސްލު އެ
ރިޕޯޓްގައި އެގޮތައް ފާހަގަކުރައްވާފައި އޮތީ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ކުރު މުއްދަތަކަށާއި، ވަގުތީ ގޮތުންނާއި އެ ދެ ބަސް ވެސް ވަޙީދުގެ ވާހަކަފުޅުގައި އަޅުގަނޑު ނަންގަ ވާފައި އިން
ދެ ބަސް.
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙު ސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު އެންމެ ރަނގަޅު އިނގޭތޯ އެހެންވީމާ، ވަޙީދު ވިދާޅުވި ގޮތައްކުރި އަށް ގެންދަން.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެއްތޯ އެއްބަސް. އެތަނުން އެހެންވިއްޔާ އޭތި ބައިންދާ ގޮތައް މިއިނދީ މިހާރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެންވީމާ، 5 ވަނަ ޕޮއިންޓް.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
5 ވަނަ ޕޮއިންޓް. ބިމުގެ ދަތިކަމުގެ ސަބަބުން އަމިއްލަ ރަށުގައި ދަނޑުވެރިކަން ކުރެވެން ނެތް ފަރާތްތަކައް، އެ
ޕޮއިންޓް އެ ނިމުނީ މިހާރު. 6 ވަނަ ޕޮއިންޓް. ދަނޑުވެރިކަމަށް މިހާރު ދޫކޮށްފައިވާ ރަށްތަށް ބޭނުންކުރެވޭނީ
ދަނޑުވެރިކަން ކަމަށް ކަށަވަރުކުރުމުގެ ގޮތުން އެފަދަ ރަށްތަކުގެ ސާވޭއެއް އަތޮޅު ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް ހަދައި،
ދަނޑުވެރިކަމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ރަށްތަކުގައި ދަނޑުވެރިކަން ކުރަމުން ނުދާނަމަ އެރަށްރަށު ގެ ހުސްބިންތައް މިނިސްޓްރީ
18

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އޮފް ފިޝަރީސް އެންޑް މެރިން ރިސޯސް އެންޑް އެގްރިކަލްޗާރ އިން ބާ ޠިލްކުރުން. މި ވާހަކަ ވެސް ނާންނާނެ އެހެން
ޕޮއިންޓެއްގައެއް. އެއީ ދަނޑުވެރިކަމަށް ދޫކޮށްފައިވާ ރަށްތަކުގެ ބޭނުން، އެހެން ބޭނުންތަކަށް ދޫކުރާނަމަ އެރަށްތައް
އެމީހުން އަތުން އަތުލާ ވާހަކަ އަންނަ ޕޮއިންޓެއް މިއީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ތަންކުޅެއް އުނދަގޫވި ދަނޑުވެރިކަމާ
ގުޅޭގޮތުން މި ހުރިހާ ޕޮއިންޓެއް އެއްކޮށްލަން. ތަފާތު ވާހަކައެއް ކޮންމެ ޕޮއިންޓެއްގައި ވެސް ދައްކާތީވެ. 7 ވަނަ
ޕޮއިންޓް. ދަނޑުވެރިކަމަށް ބިން ދޫކުރުމުގެ މައިގަނޑު އެއް ބޭނުމަކީ ދިވެހިންނަށް މަސައްކަތުގެ ފުރުޞަތުތަކާއި
އާމްދަނީ ހޯދޭނެ ގޮތްތައް ފަހިކޮށްދިނުން ކަމުގައިވާތީ ދަނޑުވެރިކަމަށް ދޫކުރާ ބިންތަކާއި ރަށްތަކުގައި އެ
މަސައްކަތްކުރަނީ ދިވެހިންކަން ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް ޔަޤީންކުރުން. އެއީ ދިވެހިން މަސައްކަތްކުރާކަން
ޔަޤީންކުރުން. އެހެން އިންނަ ޕޮއިންޓެއް...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހެން ހެދިދާނެ ނޫންތޯ. އަޅުގަނޑުމެން ފައިނަލް ރިޕޯޓް އަންނައިރުގައި ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް މި ޕޮއިންޓް މިގޮތަށް
ދޫކޮށްލެވޭނެ ޕޮއިންޓެއް ނޫން. އެކަމަކު މިއީ ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ހުރި ޕޮއިންޓްތަކެއް ގޮތަށް ސަބް ހެޑިންގ
ޖަހާފައި އޭގެ ދަށަށް މި ޕޮއިންޓްތައް ލާފައި އޭގެ 5 ކަންތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަނެކަތި ކުރެވިދާނެ ނޫންތޯ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެކަހަލަ ގޮތަކަށް ގެނެވިދާނެ. އެހެންވީމާ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މުހިންމު ޕޮއިންޓެއް ކޮންމެ ޕޮއިންޓެއް ވެސް. ދެން މީގެ ދޫކޮށްލެވޭނެ ވަރުގެ ޕޮއިންޓެއް ނާދޭ
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއް ޕޮއިންޓެއްގެ ގޮތަށް އެޑްކުރަން އުޅެފިއްޔާ އާއި އާއި އާއި އެހެން ކިޔާފައި އައިމަ ވަރަށްބޮޑު...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެނެއް ނޫން މިބުނީ.
19

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކޮންފިއުޒްވާނެ ވަރަށް ބޮޑަށް. 8 ވަނަ ޕޮއިންޓާއި 9 ވަނަ ޕޮއިންޓާ އެއްކޮށްލެވިދާނެ. އެއީ 8 ވަނަ ޕޮއިންޓްގައި
އިންނަނީ ސަރުކާރުން ދޭ އެހީ ސަބްސިޑީޒްގެ ގޮތުގައި،
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއްކުރާ ވާހަކައެއް ނޫން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދަނޑުވެރިކަމުގެ ޕޮއިންޓްތައް އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވި...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދަނޑުވެރިކަމުގެ ޕޮއިންޓްތަކެއްތާ. މިހާރު އިޤްތިޞާދީ ފުދުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ޓަކައި ދަނޑުވެރިކަމަށް
ރަށްރަށުގައި ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކެއްގެ ބައި މި އަންނަނީ ދެއްތޯ. އަދި އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީން އެހެން ކަންކަން ވެސް
މީގައި ހުންނާނެ ކަން. ކުރިއަށް ވަޑައިގެން..
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
8 އާއި 9 އާ އެއްކޮށްލެވިދާނެ. 8 ވަނަ ޕޮއިންޓްގައި މިއިނދީ ސަރުކާރުން ދޭ އެހީ ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި ބޮޑު
އަދަދެއް ކަނޑައެޅިފައިވާއިރު ސަބްސިޑީޒަށް ރަށްރަށުގައި އުޅޭ އޭގެ ޙައްޤުވެރި ފަރާތްތަކަށް ލިބޭކަން ކަށަވަރުކުރުން. 9
ގައި މިއިނދީ ކުދި އަދި މެދުފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކަށާއި، ދަނޑުވެރިންނަށާއި، ރިސޯޓްތަކަށާއި، ގެސްޓް ހައުސްތަކަށާއި،
މަސްވެރިންނަށް ތަފާތު ސްކީމްތަކުގެ ލޯނުތަކާއި ފައިސާ ދޫކުރުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައިވާއިރު މި ފައިސާ ހޯދުމަށް
އެދި ހުށަހެޅޭނެ ފަސޭހަ އިންތިޒާމްތަކެއް ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންނަށް ލިބިފައިވާކަން ކަށަވަރުކުރުން. އެ 2
ޕޮއިންޓް އެޑްކޮށްލެވިދާނެ. އެއީ ސަބްސިޑީޒާއި ގުޅޭ 2 ޕޮއިންޓްވީމަ. ކޮންމެހެން ޕޮއިންޓް...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
20

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
މިހާރު ކަށަވަރުކުރުން. ކޮންބަޔެއްތޯ ކަށަވަރުކުރަންޖެހެނީ؟ ލިބޭކަން ކަށަވަރުކުރުން. އެއީ ހާދަ އަނެއްކަލަ ވޭގްކޮށް އޮތް
ޕޮއިންޓެއް. ކޮންބަޔެއް ކުރަންޖެހެނީ؟
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް ދެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޕޯސްކުރަނީ. ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ
މީހުންނަށް އެ އިންތިޒާމްތައް ހަމަޖެހިފައިވާކަން ނޫނީ ކަށަވަ ރުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އިންތިޒާމްތައް ލިބިފައިވޭތޯ ބެލުން
ތަންކޮޅެއް ލައިޓްކޮށްލެވިދާނެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާރު މި އޮތީ މާ ޖެނެރަލްކޮށް. މިދެން ވަރަށް ގަޔާއި ދުރަށް މި އޮތީ. ކޮންމެވެސް ބަޔަކު އެކަން
ކަށަވަރުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް ދެއްތޯ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް އެލް.ޖީ.އޭއިން...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެލް.ޖީ.އޭ އިން ކަށަވަރުކުރަންޖެހޭނެ ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް. އެހެން ޖެހީމާ ކިހިނެއްތޯވާނީ. ކޮމެންޓެއް އޮތިއްޔާ
އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ކުރައްވައްޗޭ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތަށްއަރާ ވާހަކައެއް އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ އިނގޭތޯ.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ތާއީދު ތި ވާހަކަތަކަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކުރިއަށް ވަޑައިގަންނަވާ.
21

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރަށްރަށުގައި އިޤުތިޞާދީ މަސައްކަތްތައް އިތުރުކުރުމަށާއި ބިޒްނަސް ސެންޓަރުގެ މަސައްކަތްތައް އިތުރަށް
ހަރުދަނާކުރުމަށާއި ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް ވިޔަފާރީގެ ހަރަކާތްތައް ފައްޓަވަން ބޭނުންފުޅުވާ ފަރާތްތަކަށް
ފަސޭހަކަމާއިއެކު އެކަން ކުރެވޭނެ ފުރުޞަތު މަގުފަހިކުރުމަށް މިނިސްޓްރީން ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތަށް އެލް.ޖީ.އޭ
އިން ބަލާ ކައުންސިލްތަކާއި ހިއްސާކުރަމުން ގެންދިއުން. އެވެސް ހަމަ އެ މަސައްކަތްތައް މިނިސްޓްރީން ކުރަމުން
ގެންދާ މަސައްކަތްތައް ލާމަރުކަޒު ކުރެވިފައިވަނީ ކިހާ ވަރަކަށްތޯ ބެލުމުގެ ދަށުން ކުރެވިދާނެ ކަމެއް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއީ އިޤުތިޞާދީ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކެއް. ދަނޑުވެރިކަމަށް ކޮންމެހެން ފޯލެއް ނުވާނެ އެހެންނޫންތޯ. އެއީ ވަކި
ޕޮއިންޓެއްގެ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނެގިދާނެ ނޫންތޯ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އޭގައި ހިމެނޭނެ ނޫންތޯ މިސާލަކަށް ކުދިކުދި ވިޔަފާރިތައް. ރީޓެއިލް ބިޒްނަސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، މި ބުނީ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ބައި ނަގާފައި ވަކި ސަބް ހެޑިންގއެއްގެ ގޮތުގައި ނުވަތަ ވަކި ބަޔެއްގެ ގޮތުގައި
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނެގިދާނެ ޕޮއިންޓެއް ތިއީ. އެހެންނޫންތޯ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! -11 ކޮންމެ ރަށަކުން ވެސް އެ ރަށެއްގައި ރަށްވެހިވެފައިވާ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ވަޒީފާ ގެއްލިފައިވާ މީހުންގެ
ތަފާސްހިސާބެއް ހަދައި އެލް.ޖީ.އޭއާ ހިއްސާކުރުމާއި ވަޒީފާ ގެއްލޭ ފަރާތްތަކަށް ސަރުކާރުން ދޭން ނިންމާފައިވާ
ޢިނާޔަތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ރަށްރަށުގައި އުޅޭ މީހުންނަށް ލިބޭ ކަން ކަށަވަރުކުރުމާއިއެކު މި ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހެޅޭނެ
ފަސޭހަ އިންތިޒާމްތަކެއް ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ މީހުންނަށް ލިބިފައިވާކަން ކަށަވަރުކުރުން. ވަޒީފާ ގެއްލޭ މީހުންނާ ބެހޭ
ގޮތުން އިންނާނީ މި ޕޮއިންޓް އެކަނި. އެހެން އެއްވެސް ޕޮއިންޓެއްގައި ނީންނާނެ ވަޒީފާ ގެއްލޭ މީހުންގެ ވާހަކަ.
22

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާނ، އެހެންވީމާ، މި އޮތީ ވެސް އެހެން ބައެއް ނޫންތޯ. ވަޒީފާއާ ގުޅުންހުރި ބައި މި އޮތީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް
މައިގަނޑު 3 ޕޮއިންޓް އެބަ ފާހަގަވޭ. އާދެ! ދެން ވަޒީފާއާ ބެހޭ ބައިގައި އިތުރު ބަޔެއް ނުލާނެތޯ؟ މިހާރު އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ފާހަގަކުރެއްވި ވަޒީފާތަކުގައި އުޅޭ ބޭރު ފަރާތްތަކުގެ ލިސްޓެއް ކައުންސިލްތަކުން
ބެލެހެއްޓުމުގެ މުހިންމުކަން ކަންނޭނގެ. ބިދޭސީން...
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބިދޭސީން ދެއްތޯ. ބިދޭސީންގެ ދަފްތަރު ބަލަހައްޓަންޖެހޭނެ ކަމަށް އޯލްރެޑީ އިންނާނެ ނޫންތޯ ކައުންސިލްގެ ގާނޫނުގައި
ވެސް. ބަލަހައްޓަމުން މިހާރު ދާނެ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއީ އަދި ތަފާތު ދަފްތަރެއް. އެއީ އެ ރަށްރަށަށް އަރައި ފައިބާ ބިދޭސީންތާ ރަޖިސްޓްރީ. އެކަމަކު އޭގެ ތެރެއިން
އެކިއެކި މަސައްކަތްތައް އަޅުގަނޑުމެން މި ފާހަގަކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން މިސާލަކަށް ދަނޑުވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި
އޭގެ ތެރެއިން ކިތައް މީހުންތޯ އުޅެނީ. މަސްވެރިކަމުގައި ކިތައް މީހުންތޯ އުޅެނީ. ވަޑާމުގައި ކިތައް މީހުންތޯ އުޅެނީ.
އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި އުޅެނީ ކިތައް މީހުންތޯ. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ. އެހެންނޫނަކަސް ރަށަށް
އަރައި ފައިބާ ބިދޭސީން އުޅޭނެތާ ދެއްތޯ. އެއްވެސް ކަމެއް ނުކޮށް އަނެއްހެން ވަކި ޑެޑިކޭޓެޑް މަސައްކަތެއް ނުކުރާ
ދުވަހުގެ މުސާރައަށް ނަގައިގެން ކުއްޔަށް ނަގައިގެން އުޅޭ މީހުންތައް ވެސް ތިބޭނެ ހަމަ ރަށްރަށުގައި. އެއީ އެ
މީހުންނަކީ މިވެނި ކަމެއް ކުރާ ބައެއް ކަމަށް ކޮންމެހެން ނޭނގިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، ކަނޑައެޅިގެން ވަޑާންގެ ހިންގާ
މީހެއް ނުވަތަ އޮޑިދޯނި ފަހަރަށް އަރާ މަސްވެރިކަން ކުރާ މީހެއް، ދަނޑުބިން ބަލަހައްޓާ މީހެއް އެ ކަންކަމުގެ
ދަފްތަރެއް އޮތުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަންނޭނގެ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ބިދޭސީންގެ ދަފްތަރެއް ކުރާ މަސައްކަތްތައް އިނގޭ ގޮތަށް ދަފްތަރެއް އެކުލަވާލުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
23

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އާދެ! އާދެ! ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޕޮއިންޓްގައި އަންނާނީ އެބައި އިނގޭތޯ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެޑްކޮށްލާނަން މީގެ ތެރެއަށް. ދެން ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް އެންމެފަހުން ގެނެވުނު އިޞްލާޙުތަކުގެ ދަށުން
ކައުންސިލްތަކަށް ލިބިފައިވާ ބާރުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކައުންސިލްތަކަށް އެލް.ޖީ.އޭއިން ލަފާދީ ވީހާ ވެސް އަވަހަކަށް
ކައުންސިލްތަކުގެ މަސައްކަތް ފަށައިގަތުން. މިކަމާ ގުޅޭގޮތުން އެއްވެސް އިތުރު ޕޮއިންޓެއް ނީންނާނެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މި އޮތީ ވެސް އަނެއްބައި ނޫންތޯ. މި ގާނޫނަށް މިހާރު ގެނެއްސަ ހުރި ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން މިހާރުން މިހާރަށް
ވެސް ކައުންސިލަތަކުން ކުރެވޭނެ ކަންކަމަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައި އެ ކަންކަމުގެ... ދެން މި އޮތީ ސިޓީ ކައުންސިލާ.. މިއީ
މުޅިން ވަކި ބަޔެއް. މިއީ 5 ވަނަ ޕޮއިންޓުގެ ގޮތުގައި ހެދިދާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މާރުކޭޓްގެ ގޮޅިތައް ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުން އެހެން ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ދީގެން ވިޔަފާރިކުރަމުންދާ ގޮޅިތައް އެފަދަ
ފަރާތްތަކުން އަތުލުން. އެއީ 3 ވަނަ ފަރާތަށް ކުއްޔަށް ދޭ ފަރާތުން އަތުލުން. ދެން 14 ވަނަ ޕޮއިންޓް. މާރުކޭޓް
ގޮޅިތައް 3 ވަނަ ފަރާތަށް ކުއްޔަށް ދިނުމަށް މެދުވެރިވާ މައިގަނޑު އެއް ސަބަބަކީ ގޮޅިތަކުގެ ސައިޒު ކުޑަވުމުގެ
ސަބަބުން ދެގޮޅި އެއްކޮށްލައިގެން ވިޔަފާރިކުރުން ކަމުގައިވާތީވެ އަލުން އިޢުލާންކޮށްގެން ގޮޅިތައް ދޫކުރާއިރު ގޮޅިތަކަކީ
އެކަށީގެންވާ ސައިޒުތަކެއްގެ ގޮޅިތަކެއްކަން ކަށަވަރުކުރުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތިއީ ކޮން ޕޮއިންޓެއްތޯ ތިއީ؟
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
14 ވަނަ ޕޮއިންޓް.
24

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
14 ވަނަ ޕޮއިންޓްގައި މީގައި އިނީ އެހެން ވާހަކައެއް.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއީ ރޭގެ މީޓީންގއަށްފަހު އަޅުގަނޑު އިންނާނީ ފަހުން ބަދަލުކޮށްފަ. މިއީ ރޭގެ މީޓިންގގައި ވިދާޅުވި ޕޮއިންޓެއް
އަސްލު. އަޅުގަނޑު ފަހުން މިއަދު މޯރނިންގ ގަޑީގައި ފޮނުވާފައި އިންނާނެ އެންމެ ފަހުގެ ރިޕޯޓް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
؟
ގްރޫޕަށް ލިންތޯ
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ގްރޫޕަށް ޝެއަރކޮށްފައި އިންނާނެ. އެއީ މި ރިޕޯޓް. މާރުކޭޓް ގޮޅިތައް 3 ވަނަ ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ދޫކުރުމަށް
މެދުވެރިވާ މައިގަނޑު އެއް ސަބަބަކީ ގޮޅިތަކުގެ ސައިޒް ކުޑަވުން ކަމުގައި، ގޮޅިތަކުގެ ސައިޒް ކުޑަވުމުގެ ސަބަބުން 2
ގޮޅި އެއްކޮށްލައިގެން ވިޔަފާރިކުރުން ކަމުގައިވާތީ އަލަށް އިޢުލަންކޮށްގެން ގޮޅިތައް ދޫކުރާއިރު އެ ގޮޅިތަކަކީ
އެކަށީގެންވާ ސައިޒްތަކުގެ ގޮޅިތަކެއްކަން ކަށަވަރުކުރުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެކަށީގެންވާ ސަ އިޒްތަކުގެ ގޮޅިތައް، އެއީ ކޮބައިތޯ އެ ވާހަކައަކީ. އެކަށީގެންވާ ސައިޒަކީ. މިހާރު ވެސް އެކަށީގެންވާ
ސައިޒު ކަމަށް ބުނެފައި ނޫންތޯ. އެކަހަލަ އަނެއްހެން އެގޮތަށް ނުބުނެ ސީދާ ނުބުނެ އެހާ އޯޕަންކޮށް އެއްޗެހި
ރިޕޯޓެއްގައި ލިޔުމަކީ ވަރަށް އެކި ގޮތްގޮތަށް މާނަކުރައްވާނެ ބޭފުޅުން އިނގޭތޯ. ދެން މާނައެއް ނޫން. ސީދާ އެ އޮތީ
އެކަށީގެންވާ ސައިޒަކީ ކޮބައިތޯ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން ސީދާ ސައިޒެއް ނުލިޔަމެއް ނޫންތޯ.
25

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ވެސް އެކަށީގެން ނުވާ ކަމަށްތޯ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކުރިން ދީފައި ހުރި ގޮޅިތައް މިހާރު އެއްކޮށްލައިގެން، މާކުދިކުދި ގޮޅިތަކެއްވީމަ އެއްކޮށްލައިގެން ވިޔަފާރިކުރަނީ ކަމުގައި
މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވިދާޅުވީ ދެއްތޯ. އެހެންވެގެންނޭ އެ ގޮޅިތައް، 2 ގޮޅި، 2 ގޮޅި އެއްކުރަންވެގެންނޭ ގިނަފަހަރު
ފަހަރު 3 ވަނަ ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ދެނީ. އެމީހުންނަށް ދީފައިހުރި ސައިޒުތައް މާ ކުޑަވީމަ އޭގެ ވިޔަފާރިކުރެވޭނެ ޖާގަ
އަސްލު އެކަށީގެންވާ ސައިޒުގެ ގޮތުން ނޫނޭ އެއީކީއެއް. އެހެން އޭރު ވިދާޅުވީ މުޙައްމަދު ރަޝީދު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު އަނެއްހެން، އެބައޮތްތޯ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ކޮމެންޓެއް ކުރައްވަން އެކަމަށް.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެކަށީގެންވާ ސައިޒު، އެކަށީގެން ވެދާނެ ދެއްތޯ އެކި މީހުންނަށް އެކި ވަރު ވެސް. އެހެންވީމާ، ސްޕެސިފިކް
ވާހަކައެއް ނޫން ކަންނޭނގެ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިސާލަކަށް ތި ޕޮއިންޓްގައި ތިހެން ލިޔަންވެއްޖިއްޔާ މިހާރު ހުރި
ގޮޅިތައް ކުޑަ ވާހަކަޖެހިދާނެ ކަންނޭނގެ. ބޮޑުކުރާނީ މިސާލަކަށް ސްޕެސިފިކަލީ މިވަރަށޭ ނުބުނާ ކަމަށްވަން ޏާ
ހަމައެކަނި ކުޑަ ވާހަކަ ކަންނޭނގެ ޖެހޭނީ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޕޮއިންޓްގައި ބުނެފައި އެއިނދީ މާކުޑައޭ. އެހެންވީމާ، އެކަށީގެންވާ ސައިޒޭ ބުނީމަ ބޮޑުކުރާށޭ ކުރިން ދީފައި ހުރި
ވަރަށްވުރެ ދެއްތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އާދެ! ދެން އޮތް ޕޮއިންޓަށް ވަޑައިގަންނަވާ. އަޅުގަނޑުމެން އަދި ފައިނަލް ރިޕޯޓް ނިންމާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން
ވިސްނާނަން ތި ޕޮއިންޓަށް ދެއްތޯ.
26

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެންމެ ފަހު ޕޮއިންޓް. ރަށްރަށުގައި މަސްވެރިކަމުގެ މަސައްކަތްތަކަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ބިންތަކުގެ ސާރވޭއެއް ހަދާ ވަކި
ޕްލޭނެއްގެ ދަށުން މަސްވެރިކަމުގެ ބޭނުމަށް ކައުންސިލްތައް މެދުވެރިކޮށް ބިން ދޫކުރުން. މަސްވެރިކަމުގެ..
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަދި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މަސްވެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން މިހާރު ވެސް ދޫކޮށްފައި އެބަހުރި ބައެއް ރަށްރަށުގައި
މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ކޮމިޓީގައި މެންބަރު ފިރުޝާން އަބަދު ވެސް މައްސަލަ
ޖައްސަވާ އެ ރަށުގައި ވިޔަފާރިވެރިއަކަށް ދީފައި އޮތް ބިމުގައި އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތް ނުކުރާ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ،
އެކަންކަމަށް ވެސް އަނެކަތި ވާ ކަހަލަ ޕޮއިންޓެއް ގެންނަންވީ ނޫންތޯ. މިހާރު ހުރި ތަންތަން ބަލައި އެ ކަންކަމުގެ
މަސައްކަތް، ދަނޑުވެރިކަމަށް ހަމަ އޮތްގޮތަށް. އެގްރިމެންޓްތައް ރިވިއުކޮށް ބާޠިލުކުރަން ޖެހިއްޖެއްޔާ ބާޠިލުކޮށް، އެބައި
އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ.
އިދާރީމޭޒުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބާޠިލުކުރަން، ރަށްރަށް ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތައް. ރަށްރަށުގެ ބިންތަކަށް ދަނޑުވެރިކަން ދޫކޮށްފައިވާ ފަރާތްތައް ހިމެނޭ
ގޮތަކަށް ނޫން ކޮމިޓީން...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރަނގަޅޭ. އެކަމަކު އެ ބިންތައް ނުހިނގާ ކަމަށްވެއްޖިއްޔާ އެ ކޮންޓްރެކްޓްތައް އަލުން ރިވިއު ކުރަންޖެހޭނެ ނޫންތޯ.
ކޮށްގެން އަލުން، ކީކޭތޯ؟
ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމައެކަނި މަސްވެރިކަމުގެ ބިންތަކެއް ނޫން ދެއްތޯ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދާއިރާގެ
ވެސް އެބައިން 14 ހެކްޓަރ ދީފައި ޓޫރިޒަމަށޭ ކިޔާފައި 12 އަހަރުވެގެން ދިޔައީ. އެއްވެސް މަސައްކަތެއް...
27

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެކިއެކި ކަންކަމަށް، އިޤުތިޞާދީ މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް، ފަރާތްތަކާ އެކަހަލަ ގޮތަކަށް ގެންނަނީ އިނގޭތޯ.
މަސްވެރިކަމާއި ދަނޑުވެރިކަމާއި، ދަނޑުވެރިކަމާއި، ފަތުރުވެރިކަމާއި....
ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢާއްމުކޮށް އިޤުތިޞާދީ ކަންކަމަށް ދޫކޮށްފައި ހުރި، އެކަމަކު އެ ބިންތައް ހުރި ގިނަ ރަށްރަށުގައި ހަމަ އެކަހަލަ
ގޮތަކަށް. މާލޭގެ މުއްސަނދި ބޭބޭފުޅުން ނަންގަވާފައި އެއްވެސް ރަށެއްގައި ހަމަ އެއްވެސް މަސައްކަތެއް ނުކޮށް، ދެން
އަނެއްކާ މިސާލަކަށް ހދ. އަތޮޅަކީ... (ރެކޯޑިންގގެ އަޑު ނުސާފުކަމުން މެންބަރު ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ސާފެއް ނުވޭ)
އަތޮޅެއް ނޫން. އެކަމަކު ވިޔަފާރިވެރިން ބޮޑެތި ރަށްތަކެއް ނަގާފައި ހއ. ހދ.ގައި. މިސާލަކަށް ކުޑަ މުރައިދޫ އާއި
ތީފަރިދޫ. އަދި ތީފަރިދޫއިން ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ކުރެ ވޭ ކަންނޭނގެ. ވައިކަރަ މުރައިދޫގައި އެއްވެސް ވަރަކަށް
ދަނޑުވެރިކަމުގެ ކަމެއް ނުކުރޭ. ޕިކްނިކް އައިލެންޑެއް ގޮތުގައި އޮންނަނީ ހަމަ. މާލޭގެ އިއްޒަތްތެރި ގަދަރުވެރި
އާއިލާއަކުން އެ ރަށް ނަގާފައި ބައްވާފަ. އެކަމަކު އެއީ ހދ.ގެ ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށްބޮޑު ގެއްލުމެ އްވާނެ ކަމެއް ކޮންމެ
ގޮތެއް ވިޔަސް. އެހެންވީމާ، އެކަން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ އެ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ނަޝީދު ފާހަގަކުރި ޕޮއިންޓު ފައިނަލް ރިޕޯޓުގައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސާފު ކަންނޭނގެ މި މަސައްކަތް ދެން މުޅި ކޮމިޓީން ގެންދަންވީ ގޮތް. ދެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި
ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަމާއި އެއްކޮށް މައިގަނޑު 5 ޕޮއިންޓެއް އަދި އޭގައި ހުންނާނެ އެ ޕޮއިންޓުތަކުގައި ދަށުގައި އަދި
އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރި ކަންތަކުގެ ތެރޭގައި މިސާލަކަށް ދަނޑުވެރިކަމާއި މިހާރު މީގައި ފާހަގަވަނީ ދަނޑުވެރިކަމާއި
ކަންކަން ކުރުމާއި، ދެން ގޮސް ވަޒީފާއާ ގުޅިގެން ކަންކަން ރަށްރަށުގައި ހުރި ގޮތް ސާފުކުރުމާއި ކުރާ ކަންތަކަކާއި
ދެން މި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސްޕެސިފިކްކޮށް ހަވާލުކޮށްފައި އޮތް މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުން ހިންގާ މާރުކޭޓު
ގޮޅިތަކާ ބެހޭ ވާހަކަ އާއި ދެން މި އޮތީ ރަށުގައި ދެން ކުރާ އިޤްތިޞާދީ އެހެން މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް
އަޅުގަނޑުމެން ދޭ ރެކޮމަންޑޭޝަންތައް. އެގޮތަށް 5 ޕޮއިންޓުގެ މައްޗަށް ބަހާލާފައި އަދި އެ ޕޮއިންޓުތައް އަޅުގަނޑުމެން
މި ހުށަހަޅައިގެން ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވަނީ ކޮން ނަތީޖާއެއް ކަމަށް އިނގޭ ގޮތަށް އަމާޒުކުރާ ފަރާތްތަކަށް އިނގޭ
ގޮތަށް މި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުގެ ފޯމެޓު ބަދަލުކުރުމަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނާ
28

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ހިއްސާކުރާނަން. ހިއްސާކުރުމަށްފަހު އަދި ފައިނަލް ރިޕޯޓު ފާސްކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާނަން.
ކިހިނެއްތޯ އެގޮތް.
އިދާރީމޭޒުން އިއްވެވުން:
ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ، އެބައި ކިހިނެއްތޯ އެބައި ގެންނަނީ. ތި ވިދާޅުވީ ނޫންތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ ނޫން. އަމާޒުކުރާ، މިސާލަކަށް މިކަން ކުރީމަ އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ފައިދާ ލިބޭ ފަރާތެއް
އޮންނާނެ ނޫންތޯ.
އިދާރީމޭޒުން އިއްވެވުން:
އާދެ! އެ ހުށަހެޅުމުގެ އަމާޒު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ހުށަހެޅުމުގެ އަމާޒު. އެބައޮތްތޯ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ކޮމެންޓެއް ކުރައްވަން.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތެއް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޒާހިރު ވަޑައިގެން..
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ކުޑަކުޑަ އެއްޗެއް ފާހަގަކޮށްލަންވެގެން އިނގޭތޯ. ރަށްރަށުގައި ވެސް އެބަތިބި ވިޔަފާރިވެރިން. ހަމަ ވިޔަފާރިކުރާ
ދެން އެކި ސައިޒުގެ ވިޔަފާރިވެރިންތާ ތިބޭނީ ދެއްތޯ ރަށްރަށުގައި. ބޮޑެތި ވިޔަފާރިވެރިންނާއި، އަދި ކުދިކުދި
29

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ވިޔަފާރިވެރިންނާ. މި ބޭފުޅުންގެ ކަންކަން މިސާލަކަށް ސިޓިމިއުލަސް ޕެކޭޖުތައް ސަރުކާރުން އެ ނެރެނީ. ނެރޭއިރު މި
ބޭފުޅުންނަށް އެއްވެސް ކަމެއް މީގެ ތެރެއިންވާނެތޯ ނުވާނެތޯ މިއީ މި ކަމަށް ކުޑަކޮށް އަލިއަޅުވާލަންޖެހޭނެ ކަންނޭނގެ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ރިޕޯޓުގައި ދެއްތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ތި ވިދާޅުވީ ކުދި ވިޔަފާރިތަކަށް. ސިޓިމިއުލަސް ޕެކޭޖު؟
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ރަށްރަށުގައި ތިބޭނެތާ އެކި ސައިޒުގެ ވިޔަފާރިވެރިން. މިސާލަކަށް ތިނަދޫގައި...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އެ އޮތީ ނޫންތޯ އިއްޔެ އިޢުލާނުކޮށްފަ އެޗް.ޑީ.އެފް.ސީ އިން ދެއްތޯ. އޭގައި އެބައިން ވަކި ރަޖިސްޓްރީ ނުކޮށް
ފްރީލާންސްކޮށް މަސައްކަތްކުރާ މީހުންނަށް ވެސް އޭގެން ފައިދާ ލިބޭނެ ކަމަށް.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް މި ވެއްދޭނެބާވައޭ، ޑިރެކުޓުކޮށްބާވައޭ އެ އަންނަންވީ. ނޫނިއްޔާ
އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ރެކޮމަންޑޭޝަން ތެރޭގައި ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ކައުންސިލް މެދުވެރިކޮށް މިކަން
ވެސް ކޮންމެވެސް ވަ ރަކަށް މޮނިޓަރކުރެވޭނެ ކަހަލަ ގޮތެއްވުމަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ނަޒަރުގައި މުހިންމު
ކަމެއް ކަންނޭނގެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މީގައި އެއް ރެކޮމަންޑޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި އިނުން ރަނގަޅު ކަންނޭނގެ ސަރުކާރުގެ މި
ސްޓިމިއުލަސް ޕެކޭޖާއި ރިލީފް ޕެކޭޖާއި، ހުށަހަޅަން ފަސޭހަގޮތްތަކެއް ކައުންސިލުތައް މެދުވެރި، މިހާރު މިއުޅެނީ
ހަމައެކަނި މިސާލަކަށް އޮންލައިންކޮށް ޕޯޓަލެއް މެދުވެރިކޮށް އެކަނި ކަންނޭނގެ އެ އޮންނަނީ. އެއީ ދެން ވަރަށް ހަމަ
އެގޮތަށް މިސާލަކަށް ވަޒީފާތަކުން ވަކިކުރާ މީހުންނަށް ވެސް އެކަންކަން ރިޕޯޓުކުރުމަށް ވެސް އެ ޕޯޓަލްގެ އިތުރަށް
30

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރަށު ފެންވަރުގައި ރަށު ކައުންސިލުތައް މެދުވެރިކޮށް އެކަން ކުރެވޭނެ ގޮތަށް އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމަކީ ގިނަ ބަޔަކަށް
ބައިވެރިވެ އަދި ރިޕޯޓު ކުރަން ވެސް ފަސޭހަ ގޮތެއް ކަމަށް ލަފަކުރެވޭތީ އެބައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މީގައި ހިމެނުން
މުހިންމުހެން.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ވެސް ފެނޭ ތިކަން ހިމަނަން. އެއީ ސަބަބަކީ މިސާލަކަށް އޭރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް
ވަރަށްބޮޑަށް އަޕްޑޭޓުވާނެ، ކައުންސިލުތަކަށް ވެސް އެނގޭނެ އަދި މަޢުލޫމާތު ވެސް ހުންނާނެ ބޭނުންވާ މީހުން ވެސް
އެނގިގެންދާނެ. ލިބުނުތޯ ނުލިބޭތޯ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މޮނިޓަރ ވެސް ކުރެވޭނެ އޭރުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިސާލަކަށް ކުރީ ދުވަހު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙިސާން ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ފާނަ މަސްވެރިކަން ނުވަތަ އެ
މީހުންނަކީ ކޮންމެހެން މިކަހަލަ ކަންކަމަކަށް އެޕްލައިކުރަންވާ ގޮތާއި އެއްޗެހި އޮންލައިންކޮށް ވަދެގެން މިނިސްޓްރީގެ
ވެބްސައިޓަށް ވަދެ އެ ފިލްކުރަން ފަހަރެއްގައި އެމީހުންނަށް އުނދަގޫވެދާނެ. އެކަމަކު އެމީހުންނަށް ތަންކޮޅެއް
ފަސޭހަވާނެ ރަށު ކައުންސިލުގެ އެކަމާ ގުޅޭ ޑެސްކެއް ބައިންދައިގެން އެމީހުން ކައިރިއަށް ގޮސް މަޢުލޫމާތުތައް ފުރޭ
ގޮތަށް އޮތް ކަމަށް ވެއްޖިއްޔަ އެކަންކަމަށް އެޕްލައި ކުރަން ފަސޭހަވާނެ. އެހެންނޫނީ މި ވަކި ހިސާބަކަށްދާއިރު ވަކި
ބަޔަކަށް މި ލިބިގެން ވަކި ބަޔަކަށް ނުލިބިގެން މި ޝަކުވާތައް އަންނާނެ އެ މީހުންނާ ހިސާބަށް މީތި ނުފޯރާ ކަމަށް
ވެއްޖިއްޔާ.
އިދާރީމޭޒުން އިއްވެވުން:
9 ވަނަ ޕޮއިންޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެއިން ޕޮއިންޓު، އޭގެން ކަވަރއެއް ނުވޭތޯ އެބައި؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވިދާޅުވެދެއްވާ.
އިދާރީމޭޒުން އިއްވެވުން:
31

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ކުދި އަދި މެދުފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކާއި ދަނޑުވެރިންނާއި ރިސޯޓުތަކާއި ގެސްޓު ހައުސްތަކާއި މަސްވެރިންނަށް ތަފާތު
ސްކީމްތަކުގެ ތެރެއިން ލޯނާއި ފައިސާ ދޫކުރުމަށް ސަރުކާރުން ނިންމާފައިވާއިރު މި ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހެޅޭނެ ފަސޭހަ
އިންތިޒާމުތަކެއް ރަށްރަށުގައި...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އާދެ! ބަރާބަރު. ރަނގަޅު ރަނގަޅު. އެހެންވީމާ، ރަނގަޅު. އެހެންވީމާ، މުޙައްމަދު ވަޙީދު އެއްޗެއް ވިދާޅުވެދެއްވާ.
އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ނިންމާލުމުގެ ކުރީގައި...
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މުޤައްރިރު އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލީ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރި ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނުގެ 67
ވަނަ މާއްދާގައި ވެސް އެބައޮތް ކުއްލި ނުރައްކަލުގައި ކައުންސިލުތަކަށް ސަރުކާރުން ދޭ އެހީ. މީގައި ފާހަގަކޮށްފައި
އެބައޮތް ކަމާ ބެހޭ އިދާރާތަކުން މާލީ އަދި ފަންނީ ނުވަތަ އެހެނިހެން އެހީ ކައުންސިލުތަކަށް ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭނެ ކަމަށް.
ދެން ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް މި ގުޅެނީ މާލީ އެހީއާ. ދައުލަތުގެ މާލީ ހާލަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަންދާޒާކޮށްލެވޭ އޮތް
ހާލަތު. އެހެންނަމަވެސް، އަދި ވަރަށްބޮޑު ކަމެއް ކަންނޭނގެ ފަންނީ އެހީތެރިކަން. މިސާލަކަށް ކާބޯތަކެތީގެ
ރައްކާތެރިކަމުގެ ވާހަކަދައްކާއިރު ރަށްރަށުގައި މި ހައްދާ ބާވަތްތަކަކީ ބަނބުކޭލަކީ ވަކި މޫސުމެއްގައި އަޅާ އެއްޗެއް.
އަނބަކީ ވަކި މޫސުމެއްގައި އަޅާ އެއްޗެއް. ކުރީ ޒަމާނުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކާބަފައިން ހަދާ ގޮތަކީ އެ އެއްޗެހި ހަލާކު
ނުވާނެ ގޮތަކަށް މިސާލަކަށް ބަނބުކެޔޮ އެއްޗެހި ހިއްކަނީ. ކަނޑު މަސް ވެސް ކައްކާފައި ހިއްކަނީ. އެއީ ހަމަ ދިވެހިން
ވަރަށް ފަރިތަ ކަންކަން. މިހާރު ކުރިއަރާފައި އެބަހުރި މިސާލަކަށް ހަމަ އެ އެއްޗެހި ވެކިއުމްތައް ކުރެވޭ ގޮތް. ފުޅީގައި
ދަޅުގައި ބަންދުކުރެވޭ ގޮތް. މިދެންނެވީ އެ ހަލާކު ނުވެ އެކަހަލަ ބާވަތްތައް އަދި ރާއްޖޭގެ ޑޮމެސްޓިކް މާކެޓަށް ވެސް
ނެރެވޭނެހެން އެ ފުޑް ސެކިއުރިޓީ ވެސް ކަށަވަރުވާނެ ކަމެއް އެއީ. އެކަހަލަ އުފެއްދުންތަކަށް އަސްލުގައި އަޅުގަނޑު
މިދެންނެވީ ހަމައެކަނި ކައުންސިލުތައް އޭގެ ޒާތުގައި އަމިއްލައަށް އެ ޚިޔާލުތަކާއި އެ އައިޑިއަރސްތައް ގެނެސްގެން
އެކަން ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ސަރުކާރުން ވެސް ކައުންސިލުތަކަށް އެ ފަންނީ އެހީތެރިކަމާއި އެއްޗެހި
ދޭން ވަރަށްބޮޑަށް ބާރު އަޅަންޖެހޭ ވަގުތެއްހެން މިއީ. ހަމަ އެއާއިއެކީގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން މި ހާލަތުގައި
އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވެސް މި އުޅެނީ ގައިދުރުކޮށް ތިބެގެން ބައްދަލުވެވޭނެ އިންތިޒާމު
ހަމަޖައްސައިގެން. އަޅުގަނޑުމެން ކަށަވަރުކުރަން އެބަޖެހޭ ކަންނޭނގެ ކައުންސިލުތައް ވެސް ހަމަ އުނދަގުލެއް ނުވާނެ
32

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އިނގޭތޯ ފޯނު ކޮންފަރެންސް މެދުވެރިކޮށް ވެސް ކައުންސިލުތައް ހިނގުމެއް. މިހާރު ވަރަށްގިނަ ރަށްރަށުން އަންނަ
ޝަކުވާއެއް އެއީ މި ހާލަތުގައި ސަރުކާރު ބަންދުކުރީމަ ހަމަ ބޮޑު ޢީދެއް ގޮތަށް ބައެއް ތަންތަނުގައި ހަމަ އަނެއްކަހަލަ
ނުރައްކާތެރި ހާލަތެއް ނެތި ވެސް ހަމަ އޮފީހަށް ނުނިކުންނަކަން އެކަނި. އެކަމަކު ކުޅިވަރާއި، މަޖަލާއި ސަކަރާތްތަކާއި
ހަމަ މީހުން އެއްވުމާއި މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހިނގާ. އެކަމަކު ވެސް މި ހާލަތުގައި އެޗް.ޕީ.އޭއިން އެ ދެއްވާ
ލަފާއާ ފުށުނާރާ ގޮތަށް ތިބެގެން މަސައްކަތްކުރެވޭނެ އިންތިޒާމުތަކެއްގެ ތެރެއިން މަސައްކަތްކުރެވޭކަން ކުރެވެމުންދާކަން
ކަށަވަރުކުރުން އެއީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްހެން. ކައުންސިލުތައް ހިނގާކަން. ގައިދުރުކޮށް
ތިބެގެން ހިނގާކަން. ކައުންސިލުތަކުގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުން ވެސް ހަމަ ގައިދުރުކޮށް ތިއްބަވައިގެން މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ
އިންތިޒާމުތައް ހޯދައިގެން އެގޮތަށް މަސައްކަތް ކުރެވޭކަން. ޚާއްޞަކޮށް މި ދަނޑިވަޅު މިއީ މިދެންނެވި މިސާލަކަށް
ފަރުމަސް މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތައް ވެސް ހަމަ މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވި ރިޒޯޓުތައް ބަންދުވީމަ މިހާރު ނުވިކޭކަމަށް.
އަޅުގަނޑުމެން އެފަރާތްތަކަށް ވީ ނޫންތޯއޭ މިހާރު ސަރުކާރުން އެ ހުށަހަޅުއްވާ ޕެކޭޖުތަކުގެ ތެރެއިން ފަރުމަސް
މިސާލަކަށް ބަންދުކުރެވޭ ނުވަތަ ފިނިކުރެވޭނެ އެކަހަލަ ކަންކަން ކުރުމަށް ޓަކައި މާލީ އެހީތެރިކަން ލިބޭކަން
ކަށަވަރުކުރުން އަދި އެކަމުގައި ކައުންސިލުތަކުން އެހީތެ ރިވާން. ގޭގައި ހުންނަ ބަނބުކެޔޮގަހުން މިސާލަކަށް ދަޅުގައި
ބަންދުކޮށްގެން ނުވަތަ ބަނބުކެޔޮ ހިއްކައިގެން ނުވަތަ މިދެންނެވި އެއިން ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ފައާިދުހރި މަސައްކަތެއް
ކުރެވޭނެ ކަހަލަ އައިޑިއަރސްތަކާއި ޚިޔާލުތަކާއި އަސްލު އެކަންކަން އެގްރިކަލްޗަރ މިނިސްޓްރީން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ
ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. ހަމައެކަނި އެހީތެރިކަމަކީ މާލީ އެހީތެރިކަމެއް ނޫން. ފަންނީ ގޮތުން ވެސް މިދެންނެވި
ކަންކަން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ފޯރުކޮށްދެވޭނެހެން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެކަންކަމަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކޮށްލުން ރަނގަޅުހެން.
ދެން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މުޤައްރިރު. މުޤައްރިރަށް ފާހަގަވާ ގޮތަށް މި 15 ޕޮއިންޓު، އެ 5 ވަރަކަށް ޕޮއިންޓަށް
ކުރުކޮށްލައްވާފައި ދެން އޮތް ބައްދަލުވުމަކަށް ހުށަހަޅުއްވަން. އޭރަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ތަންކޮޅެއް ވަގުތު
ސަލާމަތްވާނެހެން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެގޮތަށް އަޅުގަނޑު މިދެންނެވީ. އަޅުގަނޑު އެކަމަކު މި 5 ޕޮއިންޓަށް ހުށަހަޅާއިރުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު
ހުށަހަޅާނީ މިސާލަކަށް ގާތްގަނޑަކަށް މިހުރިހާ ޕޮއިންޓުތައް ކަވަރުވާ ގޮތަށް. މައިގަނޑު 5 ޕޮއިންޓު އިންނާނެ. އެކަމަކު
އެ 5 ޕޮއިންޓުތަކުގެ ތެރޭގައި މިސާލަކަށް ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ތި ބޭފުޅުން ތި ހުށަހަޅުއްވާފައި ހުރި
ރެކޮމަންޑޭޝަންގައި އެބަހުއްޓޭ ބައިވަރު ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅޭގޮތުން ހުރި ކަންކަން. އެހެންވީމާ، އެކަންކަން ވެސް
33

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ކަވަރުވާ ގޮތަށް ގާތްގަނޑަކަށް މިހާރު މިހިރީ 15 ޕޮއިންޓު ހިމެނޭ ގޮތަށް. އެކަމަކު 5 މައިގަނޑު ޕޮއިންޓު ހިމެނޭ
ގޮތަށް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓެއް ތައްޔާރުކުރާނަން ސެކްރެޓޭރިއޭޓާ ގުޅިގެން. އެއަށްފަހު ކޮމިޓީއަށް
ގެނެސް އަޅުގަނޑުމެން ޑިސްކަސްކޮށް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ވަރަށް އަވަހަށް މިއަންނަ ދެން ބަލަމާ ހިނގާ 2 ދުވަހެއްގެ
ތެރޭގައި އެ މަސައްކަތް ނިންމާފައި އަޅުގަނޑުމެން އަލުން އައިސް ރިޕޯޓު ފައިނަލްކުރާނެ ކަމަށް. ކިހިނެއްތޯ ފެންނަނީ؟
އިދާރީމޭޒުން އިއްވެވުން:
ސޯޝަލް ޑިސްޓެންސިންގއާ ގުޅޭގޮތުން ވައްޑެ އިތުރު ޕޮއިންޓެއް މިހާރު އެޑްކުރެއްވީ ދެއްތޯ. އަޅުގަނޑު މި ލިޔެލަނީ
ކޮވިޑް19- ގެ ސަބަބުން ދިމާވެފައިވާ މި ހާލަތުގައި ގޭގައި ތިބެގެން މަސައްކަތްކުރެވޭނެ އިންތިޒާމު ކައުންސިލުތަކުގައި
ހަމަޖެހިފައިވާ ކަން ކަށަވަރުކުރުން. އެލް.ޖީ.އޭ އިން އެކަން ކަށަވަރުކުރުން. ދެއްތޯ އެއީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކައުންސިލުތަކުގެ މަސައްކަތްތައްތޯ؟ ނޫނިއްޔާ މިސާލަކަށް ކަމެއް ޖެހިއްޖެއްޔާ ކައުންސިލުތައް ބައްދަލުވެވޭނެ ގޮތް
ދެއްތޯ؟ މުޅި ބައްދަލުވެގެން ނިންމުންތަކެއް ނިންމޭނެ ގޮތަކަށް އެކަން ފަހިވެފައި އޮތުން ކަންނޭނގެ ވަޙީދު އެ
؟
ވިދާޅުވަނީ ދެއްތޯ
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޤައްރިރު އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ އެޗް.ޕީ.އޭގެ ލަފައާ ފުށުނާރާ ގޮތަށް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑަށް ހިއެއްނުވޭ
ކައުންސިލުތަކުން މަސައްކަތްކުރުން އެޗް.ޕީ.އޭއިން ނުކުރާކަށް އަންގަވާނެހެން. އެ ބޭފުޅުން އަންގަވާނީ މިސާލަކަށް
އެއްވެ ނޫޅެން. ސަރުކާރުން މިސާލަކަށް އޮފީސްތައް ބަންދުކުރައްވާފައި ވެސް އެ އޮތީ މީހުން އެއްވެ މި ބަލި
ސްޕްރެޑްވިޔަ ނުދިނުމަށް ޓަކައި. އެކަމަކު އެނޫން ގޮތްގޮތަށް މަސައްކަތްކުރެވޭ މިސާލަކަށް ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
އެލް.ޖީ.އޭއަށް އެ ލަފާ އެ އެހީތެރިކަން ވަރަށްބޮޑަށް ދެވޭނެހެން ގޭގައި ތިބެގެން މިސާލަކަށް މިހާރު ވެސް ސަރުކާރުގެ
ބައެއް އޮފީސްތަކުން މަސައްކަތްކުރައްވާ ހަމަ ގޭގައި ތިބެގެން ވެސް މުވައްޒަފުންނަށް މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ގޮތަށް.
މިދެންނެވީ ރަށު ލެވެލުގައި އަދި އެހިސާބުން އެކަން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެއެކޭ ނޫން. އެކަމަކު ކުރެވޭނެ ގޮތްގޮތް
އަދިވެސް އެބަހުއްޓޭ. އެހެންވީމާ، ވީހާ ވެސް ބޮޑަށް ނުހުއްޓި ކައުންސިލުތަކުގެ މަސައްކަތް ދާކަން ކަށަވަރުކުރުން
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއީ އަސްލު އަޅުގަނޑުގެ ޕޮއިންޓަކީ.
34

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އޯކޭ. އެހެންވީމާ، އެޕޮއިންޓު އިންކްލޫޑުކޮށްލާނަން އަޅުގަނޑުމެން އިނގޭތޯ.
އިދާރީމޭޒުން އިއްވެވުން:
ލިޔެލާފައި އިން ގޮތް ކިޔާލަދެންތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވިދާޅުވޭ.
އިދާރީމޭޒުން އިއްވެވުން:
ކޮވިޑް19- ގެ ސަބަބުން ދިމާވެފައިވާ މި ހާލަތުގައި ގޭގައި ތިބެގެން ކައުންސިލުގެ ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވާ ކައުންސިލުގެ
އެހެނިހެން މަސައްކަތްތައް ކުރެވޭނެ އިންތިޒާމު ކައުންސިލުތަކުގައި ހަމަޖެހިފައިވާކަން އެލް.ޖީ.އޭއިން ކަށަވަރުކުރުން.
ކަވަރުވޭތޯ ވިދާޅުވަން ބޭނުންފުޅުވާ އެއްޗެއް ކަވަރުވޭތޯ ވައްޑެ.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކޮންމެހެން ގޭގައި ތިބެގެން ނޫނަސް މިދެންނެވީ އަދި އޮފީސް ބަންދު ވިޔަސް އޮފީހުގައި އެއްނުވެ ވެސް
މަސައްކަތްކުރެވޭނެކަން ކަށަވަރުކުރުން. ޞިއްޙީ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިޖުތިމާޢީ ގައިދުރުކަން އިސްކޮށް. އެހެންނޫންތޯ.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އިޖުތިމާޢީ ގައިދުރުކަމާ އެކީގައި މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ގޮތްތައް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެހެން ލިޔަން ރަނގަޅު
ކަންނޭނގެ.
35

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
އިދާރީމޭޒުން އިއްވެވުން:
އާދެ! އިޖުތިމާޢީ ގައިދުރުކަން... ދެއްތޯ؟
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އޭރަށް އެޗް.ޕީ.އޭގެ ލަފާ އެ އޮތީ އަނެންހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބުނެވިފަ. އެހެންވީމާ، އިތުރު ބޭފުޅަކު
އެބައޮތްތޯ އެއްޗެއް ވިދާޅުވަން. ނެތް ކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ އަޅުގަނޑު ތި ބޭފުޅުން މިއަދު މި ދެއްކެވި ވާހަކަ އާއި ސަބް
ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ލާމަރުކަޒު ކޮމިޓީން ތައްޔާރުކުރާ ރިޕޯޓުގެ ފޯމެޓު އަޅުގަނޑު އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ކުރިއަށް
މި އޮތް 2 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތި ބޭފުޅުންނާއި ހިއްސާކުރާނަން. ހިއްސާކުރުމަށްފަހު ބޭފުޅުން މަޝްވަރާއާއިއެކު
އަޅުގަނޑުމެން އެ ރިޕޯޓު އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ފާސްކޮށް މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަތްޕުޅަށް ހުށަހަޅާނަން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް
ރަނގަޅު. ވަރަށް ބާރަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތްތައް ގެންދެވިއްޖެ. އިތުރު ބޭފުޅަކު އެއްޗެއް ވިދާޅުވަން
ނެތް ކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ އަޅުގަނޑު. އާދެ! ވިދާޅުވޭ ޝިޔާމް.
ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ދެންމެގަ މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވިދާޅުވެދެއްވީ އެއްކަލަ އިޤްތިޞާދީ އަންނަ
އިޤްތިޞާދީ އިމްޕެކްޓާއި އަދި ދެން ޞިއްޙީ ގޮތުން މިއަންނަ އިމްޕެކްޓު އިނގޭތޯ. އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ
ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަންނޭނގެ މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށްބޮޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ އަސްލު މީހުން ވަރަށް
ސައިކޮލޮޖިކަލީ އެބަ ބަލިވޭ އިނގޭތޯ. ބަލިކަށިވޭ. ބަލިވޭ އެބަ. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް
އަސްލުގައި އާއިލާތަކަށް އެއީ ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް އާއިލާއެއްގެ އިންކަމް ބައެއް ދިމަދިމާލުން ވަޒީފާތަކުގައި
ގިނަފަހަރަށް މިހުންނަނީ ރިސޯޓުގައި އެ އާއިލާގެ ތެރެއިން މަސައްކަތްކުރާ 2 ކުއްޖެއް ނޫނީ 1 ކުއްޖަކަށް
ބަރޯސާވެފައި ނޫނީ މަސްވެރި ކަމަށް ބަރޯސާވެފަ. ވަރަށްގިނައިން އަޅުގަނޑުމެން ކަހަލަ ރަށްރަށުގައި އެބަހުރި ހަމަ
ރިސޯޓުތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ކުދިންނަށް ބަރޯސާވެފަ. ދެން މިވާގޮތަކީ ގިނަ ކުދިން މިތިބީ ފޮނުވާލާފައި 25%.
އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލިއިރުގައި ނައިފަރުގައި މިތިބީ ވަރަށްގިނަ 25% މުސާރައާ އެކީގައި ފޮނުވާލެވިފައި ތިބި ކުދިން.
އެއީ ދެން ވަރަށް ކުޑަކުޑަ އެއްޗެއް. އެއީ ގާތްގަނޑަކަށް 70 ވަރަކަށް ޑޮލަރު. އެހެންވީމާ، އޭގެން މެނޭޖު ނުކުރެވޭނެ
ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، އެއްކަލަ އާއިލާގެ ތެރެއިން ކުރަން ހުންނަ ކަންތައްތައް ގިނަވީމަ އަސްލު އަތުން ފައިން ގޯސް
36

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
ހެދުމާއި، ވިޔާ ނުދާ ކަންތައްތައް އިތުރުވުމާއި، ވައްކަން އިތުރުވުމާއި، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަކީ ވާނެ ކަންތައްތައް
އިނގޭތޯ. ވެދާނެ ކަންތައްތަކެއް ނޫން. ވާނެ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، މީސްމީހުންގެ އަގީދާ ވަރުގަދަކުރުމާއި، އަސްލު
ކައުންސިލިންގ ވަރަށް މުހިންމު. ހަމަ މިއާއިއެކީގައި ދެވޭނެ ގޮތްތަކެއް އަސްލު ކައުންސިލުތައް މެދުވެރިވެގެން
ނަމަވެސް ފަހިވެގެން ދިއުމަކީ. ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ނިންމާލުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު އެއްވެސް އެއްޗެއް ވިދާޅުނުވެ ތިއްބެވި ޙިސާން އެބަ އިންނެވި. އަދި ފަލާޙް. މި
2 ބޭފުޅުން އެއްޗެއް ވިދާޅުވެފައި އަޅުގަނޑު ނިންމާލާނީ.
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އޯކޭ ވަކި އެއްޗެއް ނެތް އިތުރުކޮށްލާކަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުން ރަނގަޅު ދެއްތޯ؟
ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެންމެ ރަނގަޅު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަލާޙް، މުޙައްމަދު ފަލާޙް. މުޙައްމަދު ފަލާޙް، އެއްޗެއް ވިދާޅުވަން ބޭނުން ނޫން ކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ ދެން އަޅުގަނޑު މި
ފުރުޞަތު އަތުލަނީ ތި ބޭފުޅާ އަތުން އިނގޭތޯ. އަތުލާފައި އަޅުގަނޑު ނިންމާލަނީ މި. ދެން ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ
ހުރިހާ ބޭފުޅުން ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީތީ. ދެން އަޅުގަނޑު ސެކްރެޓޭރިއޭޓާއިއެކު މަސައްކަތްކޮށްގެން ވީހާ ވެސް
އަވަހަކަށް ފައިނަލް ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާނަން. ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ސަބް ކޮމިޓީގެ
މަސައްކަތަށް ވަރަށް ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ބުރަ މަސައްކަތެއް ކުރައްވައިފި. ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް މުޤައްރިރު
އަދި ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 4 މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް، އިއްޒަތްތެރި
37

ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން 9 އޭޕްރީލް 2020
މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އެއީ މުޤައްރިރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙިސާން ޙުސައިން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު މުމްތާޒު އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީގެ ނަމުގައި ވަރަށް
ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ނިންމާލަނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. މިއަދުގެ
ބައްދަލުވުން ނިމުނީ.
____
38